

A M V O N U L U

FOIA BASERICESCA

pentru elaborate din sfer'a elocintiei sacre.

Oradea-mare 1—30. Aprile 1868. Nr. 7 & 8.

Anulu I.

Ese de doue ori pe luna; pretiulu de prenumeratiune pentru Austri'a 4 fl. v. a. po anu 2 fl. v. a. pe diumetate de anu; éra pentru Romani'a 1 galb. pe anulu intregu. Prerumeratiunile se facu la redactoriulu in Oradea-mare (Grosswardein) in Ungari'a.

Lunea Santeloru Pasce.

Predica.

(din scriptele repausatului Luc'a Popu Munténu.)

„A inviatu, nu e aici!“

(Marcu XVI. 6.)

Deca s'a cadiutu candu-va, acuma se cade intru adeveru se strigãmu cu profetulu Davidu: „Acést'a este dîu'a, carea a facut'o Domnulu, se ne bucurãmú si se ne desfetãmú intr'ins'a!“ (Ps. CXIX. 23.) Acést'a este dîu'a, in carea s'a deplinitu mantuirea nostra, dîu'a liberarii, dîu'a pacii, dîu'a bucuriei si a primirii nostre intru fiii lui Domnedieu; acést'a e mai multu decâtu dîu'a omului si a angerului, e dîu'a lui Domnedieu: „Acést'a e dîu'a, carea a facut'o Domnulu!“

Astadi domniele intunerecului se cutremura si se spaimenteza.

Astadi Pilatu si Irodu, dimpreuna cu archiereii, cu fariseii si cu toti jidovii se infricosieza de marit'a inviare a lui Cristosu; astadi pazitorii momentului incremenescu de spaima; inse noi se strigãmu cu anime notande in bucuria ceresca: „Acésta e dîu'a, carea a facut'o Domnulu!“

Poporulu evreu a intempinat cu triumfu pre profetulu Davidu, carele invinse in lupta pre inimiculu seu; poporulu crestinu inca saluta in triumfu pre invingatoriulu celu mai mare, care calcandu poterea mortii, a ruptu catusiele diavolului, si a inviatu ca unu Domnedieu: „Acést'a este dîu'a, carea a facut'o Domnulu!“

Astadi omulu celu candiutu s'a redicatu, Domnedieulu celu interitatu de noi, catra noi s'a plecatu si ne-a primitu de fiii, de favoritiu sei; astadi s'a infrantu aculu mortii, s'a surpatu invidi'a, s'a sterpitu uritiunea, astadi — s'a incoronatu amoreu!

Cristosu a inviatu! Eri eramu restigniti impreuna cu celu, éra astadi cu elu ne preamarimu. Impreuna cu elu amu moritu, éra astadi impreuna cu elu inviãmu. Eri impreuna cu elu ne-amu ingropatu, éra astadi cu elu ne scolãmu.

Cristosu a inviatu! Deca amu moritu cu mortea pecatului, se ne scòlâmu! Cristosu s'a eliberatu din mormentu, se ne eliberâmu sî noi din sclavia! Adamu celu betranu astadi s'a innoitu, se ne innoimu sî noi in vietia nona!

Cristosu a inviatu! Am inviatu sî ne-amu innoitu cu sufletulu; amu scapatu din Egiptu, dela Faraonu celu crudelu sî dela servii lui cei rei. Nu este mai multu cine se ne opresca a serbá serbatoarea Domnedieului nostru „*Deci se serbâmu, nu intru aluatu vechiu, nici intru aluatu de reutate sî astutia; ci intru azimele sinceritatii sî ale adevèrului.*“ (I. Cor. V. 8.)

Angerii, vestitorii mantuirii nostre au cantatu: „*Marire intru cei de susu lui D.dieu sî pre pamentu pace!*“ (Luc. II. 14.) Acuma in ceriu e marire sî pace pre pamentu; acuma ceriulu sî pamentulu se imbracisieza, se intr'unesco. Sperati! sperati! cà-ci umbr'a trece, adevèrulu a resaritu. Bucurati-ve sî ve intariti crestiniloru! cà-ci marea rosia s'a despìcatu in doue; plecati fora frica de pìriclu, lasati aducerea aminte a pecatului, cà-ci vi s'a deschisu calea la pamentulu promisiunii; lasati desperarea in pamentulu sclaviei. Rêdicati-ve sî ve pregatiti a merge pe calea eternitatii, cantandu: *Cristosu a inviatu din morti cu mortea pre morte calcandu sî celoru din morminte daruindu-le vietia!*“

Se serbâmu pascele, nu ca evreei, pascele esîrii loru din Egiptu la tier'a loru dorita, ci pascele trecerii nostre dela vietia cea temporaria la cea eterna, dela pecatu la ceriu! — Se aducemu prinosu aceluia, care a patimitu pentru noi sî a inviatu, — nu auru, neci petre scumpe, ci pre noi insine, creaturele cele mai sublime ale lui D.dieu. Se cunoscemu sî se pastrâmu demnitatea nostra, cà-ci Cristosu a luat dela noi ce'a ce este mai slabu sî ni-a lasatu noue ce'a ce este mai frumosu. Elu s'a pogoritu, ca noi se, ne inaltiâmu, elu s'a seracitu, ca noi se ne inavutîmu; elu a primitu tipu de sclavu, ca noi se dobendimu libertatea! elu s'a umilitu pre sine, ca noi se ne impoterimu, elu a moritu, ca se morimu sî noi pecatului, sî elu a inviatu, ca se ne de noue speranti'a vietiei eterne. Cristosu sorele dreptatii a resaritu. Scolati sî ve inchinati sorelui dreptatii! „*Cristosu, scolandu-se din morti mai multu nu va mori*“ (Rom. VI. 9.)

Veniti popore, veniti semintie, cari v'ati mantuitu prin Domnulu! Veniti, bucurati-ve cu noi, si mariti pre celu ce a causatu inviarea nostra a totororu.

Fericitiloru stramosi, Adame sî Eva! Éca s'a binecuventatu sementi'a voastra, ce'a ce vi s'a vestitu voue mai nainte in raiu. Éca a crescutu sî cu ramurile sale a acoperitu totu pamentulu.

Profetiloru divini! Éca a venitu mantuirea lui Israilu! Éca Mesi'a, Mantuitoriu vestitu de voi s'a scolatu din morti, cum se scola mirele din camar'a sa. Voi v'ati bucuratu de densulu, privindu numai cu credintia la elu. Astadi salte spiritele vostre, cà-ci s'a implinitu ce'a ce ati profetitu cu secle inainte.

Santiloru Apostoli! Veniti, alergati! Mari'a Magdalin'a și Mari'a lui Cleop'a ve spune cu bucuria mare, că a înviatu Domnulu. Adunati-ve de unde v'ati respanditu. Ceti'a, ce a cadiutu pre voi din muntele Golgo-tei, astadi s'a resfiratu. Grabiti spre intempinarea pastoriului, carele cauta se adune oile cele respite. Aduceti-ve aminte de cuvintele invetiatoriului vostru, cu cari v'a mangaiatu pre voi, apropiandu-se lupt'a mortii: „*Deci si voi aveti acum meguire, ma éراسي ve voi vedé, si se va bucurá anim'a vostra, si nimene nu va mai luá dela voi bucuri'a vostra.*“ (Joanu XVI. 22.) Éca acum deplina bucuri'a vostra!

Fericita Mama a lui Isusu! Scote, ah! scote astadi din pieptulu teu pumnariulu, ce tí l'a infiptu moartea fiului teu; si cu imbracisiiare materna indulcesce-ti acuma amaritiunea gelli tale: „*Binecventata esci tu între muieri, si binecventatu e fruptulu panteceului teu; eta cá de acum te voru ferici tote gintile.*“

Crestiniloru toti! Saltati astadi si ve bucurati pentru marirea Mantuitoriului vostru, in care intrá elu dupa patime si moarte crunta prin *inviarea sa stralucita*, prin care ca prin minunea cea mai marita a doveditu lamuritu, cá este intru adevéru ace'a, ce s'a predicatu a fi, Fiiulu D. dieului celui viu, care se fece omu si mori pe cruce pentru mantuirea nostra, Domnulu vietiei si alu mortii, pre care nu lu potu tiené inchisu incuiatoriile mormentului, — si prin urmare cá sunt adevéruiri ddicesci tote acele, câte a binevestitu noue. Lunga si amara fu lupt'a, ce o-a portatu Cristosu in contra necredintiei, in contra vicleniei diavolului. Necredinti'a, vicleni'a parea cá a invinsu. Dar fu scurta acést'a invingere paruta, perirea celui dereptu s'a schimbatu in premarire, celu ce nu a voitu se se scobora depe cruce, candu lu inganau in batjocura dusmanii sei, s'a scolatu astadi din morti cu putere si marire.

Acum scimu, cá a graitu adevéru, candu a dísu: „*Eu si Tatalu un'a suntemu*“ (Gnu X. 30.) „*Celu ce me vede pre mine, acel'a vede pre Tatalu* (ib. XIV. 9.) „*Tote, câte le are Tatalu, ale mele sunt*“ (ib. XIV. 15.) Da! acum scimu, acum credemu oh Isuse! cá cele ale Tatalui, tote sunt si ale tale, cá esci un'a dupa natur'a ta, un'a dupa puterea si marirea ta, un'a dupa fiinti'a ta.

Acum scimu, acum credemu, cá nu a graitu cuvinte desierte, candu a dísu: „*Eu sum inviarea si viet'i'a; cel'a care crede in mine, va trai, de si a moritu*“ (Gnu XI. 25.) „*Eu sum panca.*“ „*Eu sum calca, adevérule si viet'i'a; nimene nu potc veni la Tatalu, decâtu prin mine*“ (ib. XIV. 6.) Da! acum scimu, acum credemu oh Isuse! cá tote le avemu in tine. Deca voimu a fi curatiti de ranele pecatelor noastre, tu esci mediculu nostru; deca avemu lipsa de ajutoriu in slabitiunile noastre, tu esci puterea nostra; deca retecimu in intunereculu nesciintiei, tu esci lumin'a nostra; deca oftámu ceriulu, tu esci calea nostra; deca ne tememu de moarte, tu esci viet'i'a nostra; deca flamendiescu si insetosiezza sufletele noastre, tu esci nutretiulu nostru; deca voimu a vorbi cu Tatalu, tu esci gur'a nostra!

Acum scimu, acum credemu, că nu a graitu în desiertu Apostolulu, candu a دیس: „Este unu D.دیو, unu miedilocitoriu între D.دیو și între omeni, omulu Isusu Cristosu“ (Tim. II. 5.) Sî că: „Avenu archiereu, carele se afla siedindu de a derept'a tronului Maiestatii in ceriu“ (Evr. VIII. 1.)

Acum scimu, acum credemu, că nu este, nu pote fi alt'a chiamarea nostra pe pamentu, decātu a iubi pre Cristosu, imperatulu și Domnulu nostru, sî din iubire catra densulu, a ne desbracă de omulu celu vechiu, a amblá in vietia noua, a ne sierfi lui D.دیو, sî a cercá necontenitu cele de susu, ca se potemu fi sî noi partasi odiniora inviarii stralucite, care ni s'a promis. „Precum s'a scolatu Cristosu din morti prin Tatalu, asiá se amblámu sî noi intru innoirea vietici; că-ci deorace ne-amu facutu impreuna odrasliti cu ascemenarea mortii lui, deci sî inviarii lui vomu fi partasi.“ (Rom. VI. 4. 5.) „Se nu imperatiesca dara pecatulu in trupulu vostru celu mcritoriu, ca se-lu ascultati pre elu intru postele lui; neci se ve faceti medulariele vostre instrumintele nedreptatii peccatului, ci se ve puneti pre voi inaintea lui D.دیو ca inviati din morti, sî medulariele vostre instrumintele dreptatii lui Diceu“ (ib. 12. 13.) „Deci dar deca v'ati scolatu impreuna cu Cristosu, cautati cele de susu, unde este Cristosu, siedindu de a derept'a lui D.دیو; puneti cugetele vostre la cele de susu, era nu la cele pamentesci. Candu se va arată Cristosu, viet'a nostra, atunci ve veti arată sî voi impreuna cu densulu intru marire.“ (Col. III. 1—4.)

„Imbracati-ve ca nesce alesi ai lui D.دیو, santi sî iubiti, cu anim'a indurariloru, cu bunetate, cu umilintia, cu blandetia și cu lungarebdare, suferindu-ve unulu pre altulu sî iertandu unulu altuia, de are cineva procesu in contra cuiva; precum a iertatu sî Cristosu voue, asiá sî voi. Era peste tote aceste cu iubire, care este legatur'a perfeptiunarii . . . Cuventulu lui D.دیو se locuesca intru voi bogatu, intru tota intieptiunea; invetiandu-ve sî intieptindu-ve pre voi ensive, cu psalmi, cu innuri și cu cantari sufletesci, cantandu Domnului cu multiumita in animele vostre Sciindu că dela D.دیو veti primi resplatirea moscenirii, că Domnului Cristosu sierbiti“ (ib. 12—17 & 24.)

Oh I. A! Ce fericiti vomu fi, deca vomu tiené cu Cristosu, deca ne vomu pazí de peccate, deca vomu amblá in dreptate. Atunci sî noi vomu reinviá odiniora, cum a reinviatu Cristosu; trupulu acestu stricatiou sî slabu se va scolá la mandatulu d.دیescu ca trupu poternicu sî nemortoriu; trupulu acestu naturale se va scolá ca trupu sufletescu; trupulu acestu pamentescu se va scolá ca trupu cereseu, sî noi imbracati in nemorire sî stralucire, vomu cantá bucurandu-ne: „Unde ti este morte! boldulu teu? Unde ti este iadule! invingerea ta? Multiumita lui D.دیو, celui ce ne-a datu noue invingere prin Domnulu nostru Isusu Cristosu.“ (I. Cor. XV. 55. 57.) Amin.

Dominec'a Tomei.

Predica.

(de Iustinu Popfii.)

Pacea cu D.dieu, cu deapropole, cu sine ensusi.

„Venitu-a Isusu, si a statu in miedilocu si a disu loru: Pacea voue.“

(Inu XX. 19.)

I. Faim'a imbucuratoria, faim'a minunata, că e golu mormentulu in care fu pusu trupulu santu alu Domnului si că a inviatu Domnulu cu marire, trecu iute ca unu fulgeru, si se lati prin tota cet'a invetiaceiloru lui Cristosu; si eta că cei cari cu pucinu mai nainte retectiau imprasciati, petrushi de frica si groza, acum cu frunte senina, cu anima notanda in complacere ceresca se adunara inca in ser'a aceleiasi dile la loculu loru binecunoscutu. Toti se aflau presinti, numai Tom'a lipsea *unulu din cei doispredicee.*“ (Inu XX. 24.)

Cu căta caldura se voru fi reimbracisiatu, cu ce insufletire se voru fi resalutat, si ce multe voru fi avutu de a nară unulu altuia despre cele ce au vediutu, ce au patitu si auditu dela prinderea lui Isusu in gradin'a getsemana pana la inviarea lui stralucita! Cu căta blandetia tractă elu pre invetiachelulu vendiatoriu, căta defaima, căta rosine, căte crudelitati suferi in noptea acea cumplita dela dusmanii sei in curtea Anei, Caiafei si alui Pilatu, palmuirile, scuiparile, scutecele, cunun'a de spini! Cum si-portă crucea s'a in susu la munte, preserandu calea cu sangele seu, cum lu restignira intre doi lotri pre celu nevinovatu, cum pe cruce, intre dorerile mortii, se rogă inca pentru dusmanii sei, promise paradisulu lotrului pe-caitu, si se ingrigi de mam'a sa gelosa! Si dandu-si sufletulu, cum trecu peste tota natur'a unu tipetu de dorere, se cutremurà pamentulu, se intunecà sorele, esira mortii din mormintele loru, se rupse catapetesm'a bisericeii si se despicara stencele. Cum luara apoi nesce anime iubitorie trupulu lui recitu depe cruce, si invelindu-lu in giolgiuri lu pusera in mormentu; cum sigilara dusmanii mormentulu, punendu inainte-i pazitori, ca se nu lu fure in intunereculu noptii invetiaceii, si se dica, că a inviatu. Vana incercare! Nu putea se remana intre cei morti Domnulu vietiei; a inviatu! a inviatu! Nu ne-amu insielatu, elu e Mesi'a, elu e D.dieu intru adeveru!

Cu astfeliu de vorbe, cu astfeliu de cugete mangaitorie voru fi fostu cuprinsi Apostolii, candu eca de odata aparu Cristosu in miediloculu loru. Ce reintelnire! Ce revedere! Apostolii trasaru ca dintru unu somnu, si stau uimiti pe locu; era Cristosu i privesce plinu de iubire, salutandu-i si dicundu: „*Pacea voue!*“ Se ne aducemu a minte I. A.! de noptea acea memorabile candu se nascu Cristosu, Mantuitoriulu lumii; atunci descinsera angerii din ceriu, si vestindu lumii intemplantia minunata, cantau: „*Marire intru cei de susu lui D.dieu si pace pe pamentu intre omeni*

de bonavoire!“ Sî acum vene elu ensusi, imperatulul maririi, sî aduce, sî vestece pace iubitoru sei, invetiaceiloru sei; aduce, vestesce pace poporeloru, cari voru crede in numele lui, sî voru observá mandatele lui sante.

Fericitu sufletulu, pre care lu afla Cristosu demnu, a-lu intimpiná cu o salutare dulce ca acést'a! Fericitu sufletulu, in care locuesce pacea lui Isusu, „*pacea lui Ddiu, care covirsiesec tota mintea*“ (Fil. IV. 7.) Acést'a e pacea, care o promise Cristosu Apostoliloru sei in preser'a restignirii sale, spre a-i intari, spre a-i mangaiá in ispitele, ce i acceptau. „*Pace lasu voue, pacea mea dau voue; nu precum da lumea, dau eu voue, se nu se turbure anim'a vostra, neci se se spaimenteze*“ (Inu XIV. 27.) Dar ah! ce multu i-a costatu Invetiatoriului ddiescu, pana a potutu se ne aduca, se ne vestesca pacea sa. Ce multe s'au schimbatu, pana ce a pototu odiniora porumbulu lasatu din corabi'a lui Noe se se reintorca cu ramura verde, cu ramur'a pacii, — a trebuitu se se innece mai antáiu tota vietuitoria, se se nimicesca tota fiintia peccatosa pe pamentu. Asiá a trebuitu se treca mai antáiu Isusu prin patimele cele mai cumplite, se i curga sangele nevinovatu in torinti, ca se ne pota aduce, se ne pota vesti pacea sa ceresca. Priviti, priviti I. A! ce scumpu e cumparata pacea vostra!

“*Pace voue!*“ Dar ce este ore, ce este pacea?! Ce alta, deca nu starea fericiata a odinei, a indestulirii sufletesci? Ce este pacea?! Ce alta, deca nu a traí liniscitu, sî a morí fericitu in braciile parintiesci ale lui Ddiu; a traí in coatingere amicale, neturburata cu deapropete, fora destingere de persone; a traí in armonia cu sine ensusi, fora a senti in sufletu miscarea, esundarea patimeloru peccatose.

Vedeti dara I. A! cá dupa-cele trei relatiuni, ce le avemu catra Ddiu, catra deapropete, sî catra noi ensine, sî pacea noastra e de trei feluri: *pacea cu Ddiu, pacea cu deapropete, pacea cu noi ensine*. Tote trele sunt in legatur'a cea mai strinsa un'a cu alt'a; *pacea cu deapropete, pacea cu noi ensine* sunt ca nesce ramure nedespartite, a caroru radecina comuna este: *pacea cu Ddiu!*

Pentru de a ne convinge despre acést'a cu atátu mai vertosu, se aruncámu o privire asupra protoparintiloru nostri in paradisu! Eca i aflámu in supunere, fiesca sî multumitoria catra Ddiu, sî de aici in concordia cea mai fericiata intre olalta sî fiacare cu sine ensusi. Creati buni dela creatorulu celu bunu, traiau bucurandu-se in Ddiu. Precum in paradisu nu erá neci ferbintiela de sore, neci frigu; asiá voi'a loru cea nesticata nu erá atacata neci de patima, neci de frica. Superarea, turburarea nu avea putere asupra loru; bucaria, indestulirea loru purcedea din isvorulu celu mai curatu din Ddiu, sî din iubirea intima catra densulu. Atunci se apropia de densii diavolulu, in tipu de sierpe, sî i amagesce cu tipulu poterii sî maririi neacceptate. Vetí fi ca Ddiu, — suná insielatiunea diavolesca — deca veti calcá mandatulu lui, sî veti mancá din fruptulu omului opritu. (I. Mos. III. 7.) Dar vai! abia cá se lasara amagiti de

diavolu, și mancara din fructulu opritu, li se deschisera ochii, perî pacea din animele loru, se incercara a se ascunde de naitea faciei lui Ddieu, și trasi la respundere, incepura a se acusá unulu pre altulu, aruncandu vin'a unulu asupra celui alaltu. Pana candu s'au supusu cu ascultare fiesca vointiei ddieesci, erau in pace, erau indestuliti erau fericiti. De odata cu neascultarea loru perî pacea, se stinse fericirea loru, perî pacea cu Ddieu, pacea intre olalta, pacea cu sine ensisi.

Fundamentulu a tota pacea adeverata, și totu odata prototipulu fericirii nostre eterne este *pacea cu Ddieu*.

II. Pacea cu Ddieu, care lumea nu o pote dá, și neci nu o pote luá, este resplat'a fapteloru nostre bune, este fructulu dulce alu consunarii vointiei nostre cu vointi'a lui Ddieu; pacea adeverata nu se afla, decâtu in posesiunea, in iubirea in amicitia lui Ddieu. „*Mare linisce au cei ce iubescu legea ta, și nu se smintescu necairi*“ (Ps. CXIX. 165.) Precum prunculu, ce sughe, odinesce liniscitu, neturburatu pe pieptulu mamei sale; asiá odinesce dreptulu in braciile lui Ddieu. Sufletulu lui este asemene unui isvoru curatu și liniscitu; vene sorele și privesce in isvoru, și si-vede in densulu faci'a sa; și vene Ddieu și privesce in sufletulu celui dreptu, și si-afla in densulu tupulu, asemenarea sa.

„*Dereptatea și pacea se se sarute*“ (Ps. LXXXIV. 11.) Da, Pacea și dereptatea se saruta, că-ci Sufletulu, in care locuesce dereptate, acel'a e totu odata și scaunulu pacii. Pentru acea striga S. Davidu. „*Desfeteza-te in Domnulu, elu ti va dá tie cererea animei tale*.“ (Ps. XXXVII. 4.) ca și candu ar dice: lasa lumea ticalosa, intorce-te cu gretia dela place-rile trecatorie, ce ti intinde dens'a, numai in servitiulu lui Ddieu e fericire, numai in unirea cu Ddieu e pace; elu va implini și singuru elu pote implini cererile, poftele animei tale!

Asiá fece S. Augustinu: Treidiece de ani cercá elu fericirea, pacea sa in creature, in indestulirea patimeloru sale, și fericirea, pacea fugiá, fugiá de elu, și nu o-a aflatu. Atunci i veni in minte a o cercá acolo, unde nu o cercase inca, a o cercá in Ddieu, in implinirea mandateloru lui sante, și eta-lu acum incantatu de fericirea, de pacea, ce o aflá in amicitia lui Ddieu, striga: „*Pentru tine ne-ai creatu oh Domne! si sufletulu nostru se bate neodinitu, pana nu si-afla odina in tine!*“ (Conf. I. 1.) ca și candu ar dice: Acum cunoscú oh Domne! nebuni'a mea. Mi cercam fericirea, mi cercam pacea in resfaciarile lumii, dar ele sunt desiertatiune, sunt amaritiune, sunt dorere. Tu singuru esci Domne! bucuri'a, pacea sufleteloru nostre!

Nu voiescu eu a dice cu aceste I. A! că dora calea virtutii nu si-avé și ea spinii sei; dar spinii acestia casiuna cu multu mai pucine, mai mice doreri, decâtu spinii, cari crescú pe cararile pecateloru. Este o fapta adeverita prin intemprarile de tota diu'a, că indestulirea peccatosa a patimeloru și pofteloru, si-iea inca aici pe pamentu o parte a pedepsei sale. Invinsu de pornirile peccatose ale carnii dise intieptulu Solomonu

animei sale: „*Vena acum se te ispitescu in desfetare, si vedi binele*“ (Ecl. II. 1.) si s'a aruncatu in braciile placeriloru. Si ce a fostu urmarea? „*Maritu-am lucrurile mele, zeditu-mi-am case, saditu-mi-am viie. Facutu-mi-am gradine si livede..... Avut'am servitori si servitorie... Adunatu-mi-am argintu si auru, si acutiile imperatiloru si ale tierelororu, Facutu-mi-am cantareti si cantaretie, si desfetarile filoru omenesci... Si totu ce au poftitu ochii mei nu am departatu dela mine, si nu am opritu anim'a mea dela neci o desfetare.*“ (ic 4—10.) Spuneti acum I. A! ce i mai putea lipsi ore intieptului Solomonu spre fericire? Si totusi nu era fericitu. Elu se departa dela Ddieu, si in departare dela densulu, dupace gustase tote isvorele feritirii pamentesci, dasamagitu si scarbitu, striga in amaritiunea animei sale: „*Uritu-mi-am vietia ca-ci tote sunt desiertatiune!*“ (ib. 17.)

Dar deca fu silitu a face o esperiintia trista ca acesta, si unu barbatu ca Solomonu, care avea in prisosintia tote miedilocene spre indestulirea pofteloru sale, ce trista, ce amara pote se fia starea pecatosului, care si-cerca fericirea si pacea afara de D.dieu, atunci candu venu asupra-i dilele doreriloru, candu vede increderea sa resplatita cu vendere, amiceti'a sa resplatita cu vendere, amiceti'a sa resplatita cu nemultiumita; candu vede pre cunoscutii, pre socii sei trecundu superbi pe de naintea lui; candu lu lega dorerile bolitiunii de patu, candu osele-i strivite cerca indesiertu rapausu, candu si-vede aproape minutulu, care lu va chiama a porni pe calea eternitatii, de unde nu este reintorcere, si unde seceri, precum ai semenatu pe pamentu! Desfetarile, placerile lumii, caroru au sierbitu, eta ca lu parasescu, si din ceriu vai! nu i suride neci o radia de sperare. „*Cei nedrepti... nu voru pota odini. Nu este bucuria nedreptiloru*“ (Is. XVIII. 22.) „*Necasu si frica peste totu sufletulu omului facatoriu de reu*“ (Rom. II. 9.) „*Vai voue barbatiloru necredintiosi! carii ati parasitu legea Ddieului celui prea inaltu, ca de veti mori osend'a va fi partea vostra.*“ (Sir. XLI. 11. 12.) „*Capetulu loru va fi dupa faptele loru.*“ (II. Cor. XI. 15.)

Cu catu si-au alesu mai buna parte aceia, cari s'au dedatu a-si indrepta vietia dupa invetiaturele S. Evangeliie, a-si infrena poftele, a-si sugruma pornirile pecatoase, si asi a traf in pace cu Ddieu. Cu cata paciintia, cu cata linisce porta chiaru si lovirile cele mai grele ale sortii unulu ca acel'a, a carui comora este in ceriu; si cu ce incredere fiesca se pleca elu su man'a parintiesca a aceiua, care vesti prin Apostololu seu „*ca celoru cari inbescu pre Ddieu tote li se lucra spre bine*“ (Rom. VIII. 28.) Elu se unesce in sufletulu seu cu Mantuitorulu seu patimitoriu, si din privirea patimeloru lui i isvoresce in miediloculu suferintieloru sale unu torinte noseccatu de mangaiare, aducundu-si a minte de promisiunea, ce ni o fece Cristosu prin Apostolulu seu: „*De suferimu impreuna cu densulu, impreuna cu densulu vomu si imperati.*“ (II. Tim. II. 12.)

„*Fericiti aceia, a caroru cale este fora vina, cari ambla dupa legea Domnului.*“ (Ps. CXVIII. 1.) Ce complacere, ce incantare, ce pace, ce odina sentiesce sufletulu dereptu, candu privindu in sine se vede curatu de tota pat'a, luminatu si mangaiatu in abundantia cu darurile ceresci. Cu incredere canta elu la ceriu, unde domnesce imperatul eternitatii in maiestate neperitoria; salta de bucuria la cugetulu, ca i este iertatu a numi pre Atotpotintele cu numele dulce de Parinte, ca vietia, fericirea, mantuirea lui jace in manele acestui Parinte bunu; ca tota or'a, tota clipit'a, ce o petrece in servitiulu lui, lu face totu mai pretiuitu in ochii lui; ca tota fapt'a, ce o implinesce, tota dorinti'a, ce o nutresce, totu pasiulu, ce lu face spre placerea lui, se scrie in cartea vietiei; si ca tota resuflarea lu aduce totu mai aproape de acelu tempu fericitu, candu va scapa de acestu locu de lupta si ispita, si se va uni cu densulu in iubire, in fericire eterna. In sinulu acestui Parinte si-repune elu tote grigile sale, in sinulu Parintelui, care lu iubesce, care lu scutesce si lu conduce, care aude rogatiunile lui, care vede lipsele, neajunsurile lui, si grabesce spre ajutoriu, spre mangaiare cu darulu seu.

Insufletitu de asemenea cugete, liberu de ingrigirile si dorerile acelor'a, cari si-cerca pacea, fericirea in lucruri trecatorie, liberu de sclavi'a crudela a patimeloru, implinesce dereptulu cursulu, ce i este destinatu pe pamentu, mestecandu suspinele, rogatiunile si cantarile sale cu cantecele ceteloru ceresci, dandu-i Parintelui induratu tributulu adorarii, alu premaririi, alu iubirii si multumitei din anima curata si pacica, pana ce i sosese or'a ultima, or'a despartirii sale de pamentu, candu merge a fi judecatu de acel'a, care lu iubesce, si a continua in ceriu in unire eterna cu D.dieu vietia fericita, pacica, neturburata, a carei dulcetia a pregustatu in catu-va inca aici pe pamentu.

Din contra, ce triste trebuie se fia cugetele, ce turburata trebuie se fia anim'a aceluia, care cunosce, care scie, ca prin indestulirea neprecugetata a poftelorn sale, si-a atrasu asupra-si mani'a lui D.dieu, ca sta, ca dorme pe marginea iadului intunecosu, fora a sci clipit'a, candu se va restorna in abisulu cumplitu fora sperantia de mantuire!

Si deca sunt si intre voi I. A.! nefericiti de acestia, cari pentru gustarea unci placheri trecatorie si-au vendutu pacea, odina sufletului, si s'au facutu dusmanii lui D.dieu, ce se le dicu? Au poteti privi voi iubitoru frati! la sant'a cruce, la sangele nevinovatu, ce o uda, fora a ve petrunde sentimentulu de rosine? Au poteti privi la periclulu, in care ve aflati, fora a cugeta la miediloce de scapare?

„*Pace voue!*“ Auditi Cristosu, Domnulu pacii ve aduce, ve vestesce si voue pace, deca veti face frupturi demne de penitintia, deca parasindu creaturele insielatorie, veti sierfi lui cugetele, sentiemintele, faptele vostre. „*Gustati si vedeti!*“ Cercetati cu diligintia santele Liturgie, petreceti in rogatiune, curatiti-ve de pecatele vostre in S. marturisire, fugiti de oca-siunile rele, faceti bine, cercati, cercati pre D.dieu, si veti vedé, ca ve va

resplatî indiecitu cu pacea, cu odin'a ace'a a sufletului, care o-ati cercatî indesiertu in lume, care lumea nu o pote dá, si neci o pote luá.

III. „*Pace voue!*“ Pacea interna, pacea sufletului, pacea cu D.dieu, deca e adeverata, si nu numai paruta, trebuie se se descopera I. A.! si din afara prin ace'a, cá traimu in pace, in contielegere buna cu toti omenii, cu casnicii, cu vecinii nostri, cu deapropele, cu dusmanii nostri, in-tempinandu pre toti cu iubire, incungiuurandu certele, resbunarile, portandu cu paciintia vatemarile, mai gat'a a suferi ceva dauna, ceva perdere pamentesca; decátu a sierfi pacea ceresca. Celu ce nutresce ura, mania, invidia in contra deapropelui seu, unulu ca acel'a nu este, nu pote fi in pace neci cu D.dieu. „*De va dice cine-va, cá iubesc pre D.dieu, éra pre deapropele seu lu uresce, mintiunosu este; cá-ci celu ce nu iubesc pre deapropele seu, pre care lu vede, cum pote se iubesc pre D.dieu, pre care nu l'a vedutu?*“ (I. Jnu IV. 20.)

Candu tramise D.dieu in mani'a sa derepta diluviulu, a sterpi tota vietuitori'a depe pamentu in pedepsa pentru peccatele omeniloru, de asupra valuriloru infuriate plutea linu o corabia, corabi'a lui Noe, facuta din mandatu ddiiescu, pentru de a pastrá din tote vietuitoriele atáte, cátu sunt necesarie, spre a se prasí éراس pe pamentu. Din afara mugiau in frématu inspaimentatoriu valurile crescunde, dar nu potura strabate in corabi'a bine inchisa, unde domniá pace, domniá linisce, de si se aflau la olalta totu feliulu de vietuitorie dusmanose, rapaci si blande, lupu si oe, uliu si gaina. In miediloculu valuriloru mugitorie corabi'a stete nevatemata, si in urma ajunse fericita la limanu. Dar deca se rescolau vietuitoriele diverse din corabia un'a asupra celei alalte, ce alarma, ce turburare, ce versare de sange s'ar fi escatu in corabia; s'ar fi ruptu tota corabi'a din inchiaturile sale, si ar fi cadiutu dimpreuna cu locuitorii sei sierfa valuriloru infuriate.

Eu vedu J. A.! in corabi'a acést'a tipulu caseloru, tipulu sateloru si alu cetatiloru, tipulu tiereloru nostre. Lumea este marca inversiunata, prin ale carei valuri dnsmanose avemu de a caletori la limanulu oftatu, la fericirea temporaria si eterna, la care vomu ajunge numai trairu la olalta in pace, in contielegere; cá-ci unde domenesce ura, intriga, invidia, dusmania, certa intre locuitorii aceleiasi case, aceluiasi satu, aceleiasi cetati si tiere, acolo incepu a cnrge lucrurile pe dosu, si se surumpe temeiuu a tota fericirea si prosperarea. Se avemu tote lucrurile placute, cari sunt in lume, avere, sanetate, copii, casa, parinti, servitori, pamenturi, tiere; ce ne-aru ajunge tote aceste, deca ne lipsesce ace'a ce singura ne pote face gustarea loru dulce, deca ne lipsesce pacea? Ce'a ce este ploia blanda pentru pamentulu uscatu, ace'a este pacea pentru anim'a omenesca. „*Oh pace dulce!*— striga S. Greg. Nas — *te dorescu mai multu decátu ori-ce binu pamentescu. Te sarutu, te imbracisiu, deca esci de facia; te strigu inapoi cu lacrimi, deca te-ai departatu.*“

„*Fericiti facatorii de pace, cá-ci aceia se voru chiamá fiii lui*

D.dieu.“ (Mat. V. 9.) „*Intru acést'a ve voru cunosce toti, cà sunteti invetiaccii mei, de veti avé iubire între voi.*“ (Inu XIII. 35.) Asiá este I. A.! iubirea, pacea e caracteristica adevărata a fiiloru lui D.dieu, si a invetiaceiloru lui Cristosu. Tote celelalte fapte bune le potu face si le facu câte odata si fiii diavolului. Trebuie a postí? acést'a o potu face si fiii diavolului. Trebuie a ascultá S. Liturgia? O potu ascultá si fiii diavolului. Trebuie a dá seracului elemosina? O potu dá si fiii diavolului. Trebuie a díce o rogatiune? O potu díce si fiii diavolului. Tote, tote le potu face, si le facu a uneori si fiii diavolului; numai un'a nu potu, a voi, a iubi pacea, contielegerea, fratietaea pe pamentu; acést'a e virtutea caracteristica a fiiloru lui D.dieu, a invetiaceiloru lui Cristosu.

S. Joanu elem. mustrá odata cu cuvinte cam aspre pre unu supusu alu seu, si acést'a se dúse intristatu si amaritu dela densulu. Nu multu dupa aceea standu S. Joanu inaintea altariului, spre a aduce S. sierfa lui D.dieu, si-aduse a minte de superarea, ce o causá prin cuvintele sale alui supusu alu seu, si eta cà parasindu altariulu, grabí de lu cercetá, lu rogá de iertare, si numai dupa ace'a se reintorse, a aduce S. sierfa. Asiá facu fiii lui D.dieu, asiá luera invetiaceii lui Cristosu!

Voiti voi I. A.! a fi fiii lui D.dieu, a fi invetiaceii lui Cristosu? Atunci intipariti aduncu in animele vostre salutarea, cu care ve intempina astadi Cristosu, reinviatu din morti: „*Pace voue!*“ Pace ne-a lasatu, pace ne-a datu Cristosu. „*Pace lasu voue, pacea mea dau voue.*“ (Inu XIV. 27.)

Incantatu de acestu daru mare, de darulu pacii canta S. Davidu: „*Eta ce frumosu, si placutu este, candu locuescu fratii impreuna.*“ (Ps. CXXXII. 1) Dereptu ace'a I. A.! *Fiti urmatorii lui D.dieu, si amblati in iubire precum si Cristosu ne-a iubitu pre noi.*“ (Efes. V. 1. 2.) „*Iubindu cu amore fratiesca, si intempinandu cu onore unulu pre altulu.*“ (Rom. XII. 10.) „*Fiti intru unu cugetu, avendu ace'asi iubire, fiindu unu sufletu, un'a cugetandu. Nimicu se nu fia cu certa séu cu marire desiarta, ci cu umilintia socotindu unulu pre altulu a fi mai de onore decâtu sine, si fia între voi acel'asi sentimentu, care erá si in Isusu Cristosu,* (Filip. II. 2—5.) *Tota amaritiunea si mani'a, si furi'a, si hul'a se se lapede dela voi, impreuna cu tot'a reutatea; si fiti unulu catra altulu bunu, indurati, iertandu unulu altuia, precum si D.dieu v'a iertatn voue intru Cristosu.*“ (Efes. IV. 31, 32.) „*Iubiti pre dusmanii vostri, binecuventati pre cei ce ve blastema pre voi, faceti bine celoru ce ve urescu, si ve rogati pentru cei ce ve injura si ve persecuteza pre voi.*“ (Mat. V. 44.) „*Fiti intru unu cugetu, fiti in pace, si D.dieculu iubirii si alu pacii va fi cu voi.*“ (II. Cor. XIII. 11.) Asiá se cuvene fiiloru lui D.dieu, despre acést'a ne voru cunosce omenii, cà suntemu invetiaceii lui Cristosu!

IV. Numai celu ce sta in legatura pacica cu Ddieu si cu deprokele seu, numai acel'a va fi in pace si cu sine ensusi. Celu ce patimesce de friguri, nu jace liniscitu in patu, ci se intorce se arunca incoace incolo, cercandu

neconținutul unu locu mai mole, unu locu mai comod, fora de a-lu aflá, cã-cí caus'a neodinei nu este patulu, cí este bol'a sa; astfelu sta lucrulu cu pecatosulu, care patimesce de bol'a patimeloru sale, nu si-afla pace, nu si-afla necairi odina, lu turbura, lu tortura neincetatu patimele sale. Patimele sunt asemenea valuriloru de apa, cari se lovescu neincetatu un'a de alt'a, sí aducu in miscare, in neodina, in turburare marea animei nostre. Precum sunt unele rane delicate, cari deca le atingi sí numai cátsi de cátu, casiuni doreri nespuse morbosului; asiá este sufletulu patimasu, se aprinde, cártescu pentru tota nimic'a, sí se vatema, se iriteza prin totu cuventulu, ce nu i este spre placere; sí precum lotrulu nu se sentiesce necairi in destula securitate, sí tremura diu'a sí noptea, cã va fi prinsu, cã va fi datu in man'a judecatei; asiá este sí pecatosulu purure in frica, purure in ingrigire; lu infrica, lu pune in grigi consciint'a peccatorulu sale.

Acestu adeveru lu vedemu intaritu in viet'i'a imperatului Davidu, care dupa ce fecu peccatulul seu indoitu, strigã cu amaru: „*Nu este pace in osele mele inaintea peccatului meu; cã-cí foradelegile mele covirsiescu capulu meu, ele sunt ca o mare sarcina, grele pentru minc.*“ (Ps. XXXVII. 4. 5.)

Pace adeverala cu sine ensusi pote avé numai acel'a, care este in pace cu Ddiu, in pace cu deapropelu seu, adeca numai acel'a, care si-supune trupulu sufletului, care invinge ispitele, sí infrena patimele. Pentru acea díce Apostolulu: „*De unde venu resboic, sí de unde certé între voi? Au nu de aici, din desmierdarile vostre, cari se lupta intru medulariele vostre?*“ ?! (Jac. IV. 1.)

Deca voimu dara I. A! se avemu pace adeverala, se ne nestimu a ne supune trupulu sufletului, *restignindu-lu* — precum díce S. Pavelu Apostolulu — *impreduna cu patimele sí cu poftete.* (Gal. V. 24.)

„*Pace voue!*“ Acést'a fu prim'a salutare, cu care intempiná Cristosu pre Apostolii sei aretandu-se loru dupa reinviarea sa din morti. Ah! de câte ori s'a aretatu Cristosu sí voue, luminandu-ve mintea, immoiandu-ve anim'a cu darulu seu, sí imbiandu-ve cu pacea sa. Elu, elu este acel'a, care a statu, care a batutu, care sta, care bate neconținutul la usi'a animeloru vostre, strigandu: „*Pace voue.*“ „*Pacea mea o dau voue; nu precum da lumea, dau eu voue; ca se nu se turbure anim'a voastra neci se se spaimenteze*“ (Inu XIV. 27.) Dar voi ati incuiatu de naintea lui anemele vostre, nu ati voitu a rumpe legaturele osendei vostre, ati preferitu placerile trecatorie ale lumii acesteia pacii dulci a lui Cristosu.

Ah I. A! ore ce mai pote fi in lume, ce se fia in stare a ve face bucuria, candu cugetati la perderea mare, ce ati patítu, perdiendu pacea lui Cristosu! Oh de ar fi se ascultati in urma viersulu lui blandu, care ve sioptesce, care ve striga neincetatu: „*Pace voue!*“ „*Pacea mea o dau voue!*“ Oh de ar fi se ve reintorceti la Ddiu cu anima infranta, se ve lapedati cu disgustu de lumea insielatoria, se ve desbracati de patimele

pecatose, se ve imbracati in spiretulu nevinovatiei, se amblati in calea luminei; atunci, numai atunci veti cunosce, ce va se insemne, a gustá pacea adeverata, acea *pace* a sufletului, care singura indulcesce amaritiunile vietiei, care in or'a ultima tempesce aculu mortii, si ne gatesce calea la pacea, la fericirea in ceriu, care nu va avé capetu neci odata. Faca Ddienu in abundanti'a indurariloru sale, si ne de noue totororu pacea acést'a, pacea sa prin Domnulu si Mantuitoriulu nostru Isusu Cristosu, carui dimpréuna cu Tatalu si cu Spiretulu S. onore si marire in eternu. Amin.

Dominec'a Miroforeloru.

Predica.

(din scriptele repausatului **Luc'a Popu Munténu.**)

Invetiatura in contra avaretiei si indemnare la darnicia.

„Si trecundu Sambat'a Mari'a Magdalin'a si Mari'a lui Jacobu si Salome cumdarara balsamuri, ca se merge se lu-unga pre elu.“ (Mareu XVI. 1.)

Din S. Evangelia de astadi vedemu, cum Mari'a Magdalin'a si Mari'a lui Jacobu si Salome cumpara aromate, ca se merge se unga trupulu lui Cristosu, ce era pusu in mortentu. Aceste femea pie sacrificara banulu loru, pote celu din urma, pote castigatu cu multe sudori, ca se unga trupulu santu, sdrucinat de pironela si de lanci'a ucidatoriloru sei, trupulu, care s'a infrantu portandu crucea grea, pecatele lumii. Aceste femea nobili sacrificara banulu loru. Banulu!... Ce este acest'a? Darulu séu osend'a omenimii?!

Oh, multu binefacatoria este averea baniloru, si adese atátu de funesta. Poterea baniloru e mare, nemarginita, dupa dicerea intieptulni Solomonu „*tote se pleca baniloru*“ (Ecl. X. 13.) si Aristotele adeveresce, „*bani sunt mesur'a dupa care se cumpenza tote*“, Celu ce are bani, pare a avé de tote. „*De ti-lipsescu amici buni, servi credintiosi, nobletia, frumsetia, avendu bani, curundu le ai si aceste*“, dice strabunulu Horatiu (epist. 1.), bagu de sama cu o ironia visibile. Tote, tote le poti castigá cu bani, tote câte pote dá lumea. Cumpari placerea, starea, vedi'a, pacea, adese chiaru sanetatea si vietia din manele omeniloru. Lumea ti da de tote pentru bani, se da pre sine insasi. Ce fericitu e omulu plinu de avutié, de comore! Dar totusi se nu ne amagimu! Nu! banii in sine nu facu pre nimene fericitu; ci banii impreunati cu virtute, cu virtutea, care se-i scia folosí spre a castigá cu banii trecatori ai lumii comore neperitorie in ceriu.

Virtutea este dara mai antáiu de agonisitu, si cu dens'a banii, avu-

tî'a. Juvenalul satiriculu romanu nu a potutu luá in risu mai batjocuritoriu moralitatea, caracterulu romaniloru depe tempulu seu, decátu dicundu-le cu sarcasmu: „*O cetatiani, cetatiani! antáiu castigati bani, si numai dupa bani virtutea.*“

Precepti dara J. A. ! cá banulu numai impreunatu cu virtute, cu indurare, cu binefacere cu liberalitate, cu darnicia este darulu omenimii. Numai averea bine folosita pote se-lu faca pre omu fericitu intru adeveru. Unú esemplu frumosu, cum trebue a intrebuintiá averea, ne intinde S. Evangelia de astadi. „*Mari'a Magdalin'a, Mari'a lui Jacobu si Solome cumparara aromate, ca se merga, se unga pre Cristosu*“ Cumparati I. A. ! si voi aromate, balsamuri si mergeti, ungeti cu densele sufletele celoru meseri, celoru seraci, cá pre Cristosulu veti unge. Faceti bine celoru ce sunt in lipsa, celoru ce suferu; nu faceti ca celu nepreceptu din S. Evangelia, care ingropá in pamentu talentulu capetatu dela domnulu seu!... *Incungiurati avareti'a, si fiti darnici, adeca faceti bine din cele ce v'a datu D. dieu,* la acést'a voi se ve indemnua in cuventarea mea de astadi, rogandu-ve se me ascultati cu atentiune!

Avareti'a e alu doile intre pecatele capitali. Se intielegemu, ce insemna acestu cuventu, pre care Crestinii dupa dicerea S. Pavelu *nu aru trebui se lu cunosca neci dupa nume.* Insemna datin'a nestemperata a pastrá si a immultí averile sale, fia chiaru cu miedilocele cele mai neoneste. Insemna crutiarea urita, care se sparia si de erogatiunea cea mai mica, si lasa se jaca averea adunata fora neci unu folosu. Insemna a avé bani, si totusi a fi seracu, a avé bani spre perirea sa tempurale si eterna; insemna, a aduná bucate, vestiminte, mancari, bani, si a nu impartasi din ele pre cei ce ducu lipsa, a nu sierfi din ele pentru scopuri salutarie sufletesci.

I. A ! Demustrandu-ve, cá agonisirea lacoma si pastrarea sgârcita a baniloru este pecatu, nu voiescu a ve dá sfatulu reu, ca se nu tieneti si se nu agonisiti avutié; pentruca avutiéle in sine nu sunt rele si peccatose; reu e, pecatu e numai nesuinti'a lacoma, de a le castigá cu ori-ce pretiu, si alipirea nestemperata de cele castigate. Averea — dice S. Clemente Ales. — este pentru noi asemene unui instrumentu, care aduce multe folose acelor'a, cari lu sciu intrebuintiá. Averea — dice S. Joanu gura de aur — este asemene scaiului. Scaiulu lu poti tiené in due modruri in mana. Deca lu tieni in palma deschisa, nu te vatema, nu te inghimpa; dar deca lu tieni aspru, si lu stringi in mana, atunci spiniá lui ti petrundu in carne, te sangeru, si nu i poti scote, decátu cu mare dorere. Astfelu si averea, deca o tieni in mana deschisa, gat'a pururea de a o folosi spre marirea lui Ddieu, spre a impartí din ea celoru lipsiti, celoru seraci, nu ti spre stricatiune si perire, ci inca spre mantuire; dara te facu nefericitu in lume, si te pierdu in eternu, deca ti legi anim'a cu nesatiu de ea. Patriarculu Avramu, Josifu; imperatulu Davidu, [S. Jobu si alti

barbati tematori de Ddieu au fostu nu numai avuti, ci și santi. Bine a nimeritu intieptulu Solomonu dicundu: *că mai de folosu e intieptiunea impreunată cu avutie*, că-ci adese vointi'ă buna trebue se se infranga, candu lipsescu miedilocele a o realisă in fapta spre folosulu omenimii și spre placerea lui Ddieu.

Precātu avemu inse detorinti'a și chiamarea a agonisî intru folosulu nostru și alu omenimii intregē; pe atât'a ni se demanda de Ddieu, de consciintia și de mintea sanetosa, ca se ne ferimu de avarefia, de scumpețe, de pastrarea sgârcita a averiloru nostre adunate. Avarulu, care se lipsece fora mesura de averea sa, și nu voiesce a o folosi spre mantuirea sufletului seu, pecatuesce in contra lui Ddieu, pecatuesce in contra deapropelui seu, și pecatuesce in contra sa ensusi; că-ci elu refusa a dá lui Ddieu, ce'a ce i este detoriu a-i dá; deapropelui seu i denega a-i intinde ajutoriulu, de care are lipsa, și si-denega chiaru și ensusi ace'a, ce i este folositoriu și mantuatoriu. In privinti'a lui Ddieu este nenultimitoriu, in privinti'a dapropelui seu este neinduratu, éra in privinti'a sa este crudelu. Sgârcitulu este asemene unui inchinatoriu de idolu; banulu, averea este idolulu seu, carui se inchina, carui si-sierfescē tota grigēa, tote cugețele, carui si-sierfescē dorere! chiaru sufletulu seu, fericirea sa pamentesca și ceresca. Sgârcitulu este asemene dileriului, care ostenesce, asuda tota diu'a in lucru; fruptulu lucrului seu inse nu este alu lui, ci alu altor'a, și elu capeta numai o mica resplata pentru ostenele sa. Astfeliu ostenesce, astfeliu asuda avarulu, a-si adună comore peste comore, din cari elu trage folosulu celu mai pucinu. „*Barbatului avaru nu sunt bune avutiile . . . Celu ce aduna din sufletulu seu, altor'a aduna, și cu bunetatile lui altii se voru desfetă*“ (Sir. XIII. 3. 4.)

Pre lenga aceste scrie S. Pavelu că „*radecin'a totororu reutatiloru e poff'a avutiiloru*“ (I. Tim. VI. 10.) Avutiile sunt laciurile diavolului, cari tragu și ducu spe perdere sufletulu, deca se lipsece omulu cu iubire nestemperata de ele, și nu le folosescē spre scopuri bune, ca se-si faca comora in ceriu.

Poff'a avutiiloru, avareti'a e *radecin'a totororu pecatelor*, pentruca nu este nici o amagire, nici o mintiuna, nici o usura, nici o intriga, nici unu furtu, nici o rapire, carea se nu o probeze avarulu intru stringerea baniloru.

Nu este omu mai miserabile ca celu scumpu, că-ci și insusi fiindu dusmanu, dusmanulu dorintieloru și recerintieloru vietiei sale, de odata e dusmanulu totororu omeniloru, fora indurare catra rudeniile sale și catra deapropeli seu, surdu la miseri'a seraciloru, calcatoriu dreptatii, spurcatoriu tainelor sante, perfidu juramentului si promisiunii, tradatoriu totororu, ce are mai santu, vendiatoriu patriei și neamului seu. Oh bine dice dara Apostolulu, că cei ce sunt domniti de iubirea de argintu, aceea „*s'au relectu din credintia, și s'au petrunsu cu doreri multe*.“ (I. Tim. VI. 10.)

Ddieu candu voi se alega conducatori poporului lui Israilu, mandă

profetului Moise, ca in judecarea legiloru si in tote lucrurile administrative se alege omeni, cari se nu fia avari, cari se *uresca avareti'a* (Exod XVIII. 21.) Vai nevinovatiei, ce a venitu in ghiar'a celui iubitoriu de argintu. *Juda Iscariotenu* vendú sangele si vieti'a nevinovatului Fiiu alu lui Ddieu cu 30 de arginti. Si nu ve indoiti, cá si scumpulu pentru bani tote le face de vendutu, chiaru ceriulu, chiaru, pre Ddieu.

Pentru ace'a Solomonu, candu se rogá lui Ddieu, ca se i de lui intieptiune, se rogá totu odata, ca se nu i de avutie, ca nu cumva aceste se lu-duca la lapedarea de Ddieu.

Nefericita fiintia, carea te inchini vitielului de auru, nefericita creatura nesatiosa! dupa ce insetezi, dupa ce te frangi, te omori? Dupa auri, dupa bani, ca se i stringi la pieptulu teu. Omu deplorabile! stringe, stringe la sinulu teu tare si insetatu banii si fii totu de un'a in frica, cá se voru luá de la tine. Iadulu inca nu se mai satura de viptime, iadulu inca totu poftesce; si tu vei fi sierf'a lui, numai cátu tu suferi unu iadu cumplitu inca pre acestu pamentu; stringi comorele la pieptulu teu, si orbesce nu bagi de sema, cá stringi focu mistuitoriu. Stringe, stringe! ma inca in noptea acést'a voru cere pote sufletulu teu dela tine, éra cele ce ai gatitu ale cui voru fi?

Mane vei merge potér de aici, si te voru intrebá, unde ai pus talentulu teu? ... Apoi te voru judecá si vei merge ... Unde? Asculta : „*Mai usioru va intrá funea corabiei prin urechile acului, decâtu avutulu (avarulu) in imperati'a ceriului!*“ (Mat. XIX. 24.) „*Aurulu vostru si argintulu a rosu, si rosatur'a loru va fi marturia asupra vostra, si va mancá trupurile vostre ca foculu*“ (Jac. V. 3.) ... Sentintia cumplita pentru tine avutule, avutule fora indurare, fora sufletu, fora misericordia catra tine, si fora induosiare catra deapropetele teu suferitoriu. Sermanu avutu ce esci tu! Sermanu aici pre pamentu, aeve mai seracu de cátu toti seracii, pentru cá nu tu posiedi averea ta, ci ace'a te posiede pre tine. Seracu esci tu si in ceriu, pentruca acolo tu nu ai nici o comora, comor'a ta va remané aici pe pamentu si o voru rode molile. Seracu avutu scumpu! ...

I. A! De aveti bani, de aveti bogatie, rogu-ve invetiati a le intre-buintia. „*Vedeti si ve feriti de lacomia*“ (Luc. XII. 15) „*Lacomia neci se nu se numesca intre voi, precum se cuvene santiloru*“ (Efes. V. 3.) Nu venareti cu banii vostri placerile vane ale acestei lumi trecatorie; neci nu i adunati gramada peste olalta; ci cautati, ascultati in giurulu vostru, cole geme unulu, cá e flamendu, cole altulu, cá e setosu, cole altulu, cá e golu, cole se usuca unulu, cá e morbosu, cole se repune altulu, cá e nepotinte a castigá. ... Dati, cá pentru Domnulu vostru dati care va fi ordiniora judecatoriulu vostru, fiti liberali cu cea ce vi-a datu D.dieu in prisosinti'a bunetati sale. Si priviti in susu I. A.! la cele ceresci; priviti basericele, priviti locurile filantropiei, locurile sacre, altariile lui Ddieu pe pamentu, priviti la ceriu, si ve aduceti aminte, cá aveti o detoria de pietate, de caritate catra

Mantuitoriulu vostru. Puneti denariulu vostru pe altariulu Domnului și diceti : Amintesce-me Domne! intru imperati'a ta; spendati din abundanti'a voastra la infrumsetiarea basericelor, caselor lui Ddieu, in cari versati rogatiunile vostre și redicati laudele vostre catra densulu.

Nu fiti scumpi a dá lui Ddieu, ce sunt ale lui Ddieu, fiti liberali cu Ddieulu, care e liberalu in darurile sale catra voi. „*Si trecundu Sambat'a Mari'a Magdalen'a și Mari'a lui Jacobu și Solome au cumparatu aromate, ca se mergea se unga pre Isusu!*“ A trecutu Sambat'a I. A! cumparati și voi odoruri și mergeti, unde veti aflá, de ungeti trupulu lui Cristosu! Mergeti, traiti cu avutiile vostre, cu banii vostri asiá, cum cere detorinti'a unui crestinu. Mergeti! scoteti banulu muceditu și lupuneti in man'a celui lipsitu séu lupuneti pe altariulu lui Ddieu, ca sufletulu vostru se fia rescumparatu de la pecatu. Nu ve uitareti, că sufletulu vostru e memoritoriu, și ca aveti se stati odata inaintea lui Ddieu. Totu binele, ce lu faceti in lumea acést'a cu averea voastra, lui Cristosu lu faceti; nu pere neci unu cruceriu, neci o sfarmatura de pane, neci unu pocalu de apa, ce lu dati in numele lui; elu ve va resplati voue insutitu și va dice voue! „*Veniti binecuventatii Parintelui meu, mosceniti imperati'a, care este gatita voue dela intemeierea lumii. Că am flamenditu, și mi-ati datu de am mancatu; am insetatu, și mi-ati datu de am beutu, strainu am fostu, și n'ati primitu etc. (Mat. XV. 34—36.) Amin.*

Dominec'a Paralicului.

Predica.

(de Justinu Popfii.)

Despre recaderea in pecatu.

„De acum se nu mai pecatuesci; ca se nu ti fia tie ceva mai reu.“

(Inu V. 14.)

Oh ce fericire ar fi ace'a I. A! deca sfatulu salutaru, ce lu indrepta Mantuitoriulu in S. Evangelia de astadi catra unu omu, pre care l'a liberatu intru unu modu minunatu de bol'a grea și invecchita a trupului, ar fi primitu și observatu cu credintia de toti acei crestini, pre cari i vindeca totu acel'asi Mantuitoriu induratu intru unu modu și mai minunatu in S. taina a penitintiei de o bola și mai periculosa, de bol'a sufletesca. „*Eta! că te-ai facutu sanetosu, le striga și loru Cristosu, dupace si-au marturisitu peccatele preotului cu parere de reu și sinceritate, de acum se nu mai peccatuesci, ca se nu ti fia tie ceva mai reu!*“ Ce fericire ar fi ace'a, deca scapandu odata prin indurarea lui Ddieu de ranele de morte ale peccatului, nu s'aru aruncá in veci mai multu in tica-

losi'a, de care abia ce scapara! Deca reintorsi ca fiulu reteditu cu lacrimi de dorere la Parintele vatematu, aru remane credintiosi sinului dulce parintiescu; si nu si-ar calca mai multu parol'a de fidelitate si iubire eterna, ce juruira Ddieului loru!

Dar oh slabitiune a firii omenesci! Abia resuna depe buzele peccatosului promisiunea santa, si eta ca o-a uitatu; abia se scola din morbulu seu, si eta ca recade in mai greu; abia si-aduse anim'a curatita de peccate, spre a o sierfi Ddieului seu pentru totu de un'a, si eta ca o rapesece era din manele lui parintiesci, ca schimosita prin peccatu se o arunce de isnovu preda dusmanului cumplitu, diavolului.

I. A! Ore nu se afla si in numerulu vostru de aceia, cari impacati odata cu Ddieu prin S. penitintia, s'au reintorsu erasi la peccatele loru indatinat, la ur'a, la cert'a la invidia, la necuratia, la insielatiunea, la betia etc. de cari promise a se lapeda pentru totu de un'a?! Si dintre cei cari stati astadi inca statornici in calea dreapta, sierbindu cu credintia Creatoriului, cine scie, nu se va afla mane poimane vre unulu, care parasindu amicetia lui Ddieu, se se intorca a se inchina erasi idoliloru sei, patimeloru si pofteloru sale peccatose?! Pentru de a-i descepta dintru o stare nefericita ca acest'a pre cei cari au caditu in dens'a, si a-i retiené dela unu pasu temerariu ca acest'a, pre cei cari dora au cugetulu de a-lu face, venu a ve arata astadi *reutatea si nefericirea recaderii in peccatu*, rogandu-ve se mi petreceti cuventarea cu atentiune, ca se poteti profita de dens'a spre mantuirea vostra!

Nu este I. A! nefericire, nu este reutate in lume, ca nefericirea si reutatea peccatului. Deca ne acusa consciintia de peccatu, se presere sortea totu flori in calea nostra, si lumea se aduca tote avutiile, ce le posiede, si se le verse la petiorele nostre, totusi vomu fi seraci si misiei; ca-ci amu pierdutu amicetia lui Ddieu amu pierdutu dreptulu la meritele nefinite ale sangelui lui Cristosu, si la tote darurile lui, amu abdisu de imperatia lui si de bucuriele ei, si ne-amu facutu vinovati dreptatii rاسبunatorie, care arunca pre servulu necredintiosu in acea prinsore intunecosa, unde nu strabate neci o radia de sperare, unde e plansu si baterea dintiloru in eternu!

Dar de si peccatulu este acum in sine cea mai mare nefericire si reutate pe pamentu; totusi sunt impregiurari, cari potu se-i maresca inca nespusu nefericirea si reutatea; si o asemenea impregiurare este *recaderea in peccatu*; ca-ci nemultiimit'a si despretiulu peccatosului catra Ddieu necairi nu este atatu de mare, calcarea promisiunii serbatoresci facute lui Ddieu necairi nu este atatu de nerosinata, ca in recaderea in peccatu!

Multiimit'a este I. A! un'a din trasurile cele mai nobili ale animei omenesci, care oblega cu atatu mai multu, cu catu sunt mai multe si

mai însemnate binefacerile primite. Ce ati dice p. e. despre o muiere, care după ce si-parasí barbatulu cu necredintia, traíndu lune séu ani întregi în refaciari pecatoase cu amantulu seu nelegiuitu, s'ar reíntorce érási condusa de penitintia la cas'a barbatului seu, cerendu între lacrima iertare sí reprimire. Barbatulu bunu, aruncandu velu peste trecutu-i funestu, i întinde mana de impacare, o stríngé érási la sinulu seu, o repune érási mostena averii sale, sí i face daruri (presente) mari sí pretioase în semn de iubire. Muierea ticalosa inse în scurtu recade érási în pecatulu seu, sí calcandu credintia, ce detoresce barbatului, respesce averea lui sí darurile primite dela densulu cu amantulu seu. Ce ati dice, ce ati judecá despre o muiere ca acést'a?! Ah nemultumitoria! O-aru încungiurá vecinii sí vecinele, o-aru eschide barbatii sí muierele oneste din societatea loru sí barbatulu amaritu sí sangeratu în anim'a sa pentru atât'a reutate sí nemultumita, o-ar alungá dela cas'a sa, sí o-ar eschide ca pre o nedemna din tota mosí'a sa!

Dar acum unde sunt cuvintele, cu cari se potú inferá în destulu infamia reutatiei sí a nemultumitei acelu crestinu, care după ce aflá iertare sí reprimire în braciile indurarii lui Ddieu, în locu de a-i padí credintia detoria, în locu de a-i aduce multumita cuvenintiosa în supunere sí iubire eterna, se face de nou dusmanulu binefacatorului seu maranosu infigundu noue vatemari, caúsandu noue superari animei sale parintiesci?!

Recugetati oh pecatosiloru recadiuti! deca se afla de acestia între ascultatorii mei, recugetati o clipita marimea darului, ce a reversatu Ddieu peste voi, candu v'a reprimitu érási în braciile sale iubitorie, spalandu petele sufleteloru vostre în sangele Fiului seu. Ce erati voi mai înainte?! Selavii diavolului, inferati în frunte cu blastenulu lui Ddieu; calea vostra ve ducea pe marginea unui abísu, ce amenintia a ve inghití pe veci în sinu-i întunecosu, sí numai indurarea cea nemarginita alui Ddieu v'a retienutu, ca se nu ve restornati în adunculu nemesuratu, unde ve pregatira acum pecatele vostre locuintia eterna. Ci voi recunoscundu intr'o ora fericita periculu cumplitu, ce ve încungiurá, ve redicarati ochii la Parintele vatematu, dara induratu, cerendu cu umílitia iertare dela acé'a, dela care nu meritati decâtú resbunare; sí elu retragundu-si derept'a pedepsitoria, ce erá acum întinsa asupra vostra, v'a iertatu, a spalatu sufletele vostre de petele pecatului, a reversatu peste voi în abundantia darurile sale, cumparate cu pretiulu sangelui Fiului seu, din dusmani, ce i erati, v'a primitu de fiii sei, v'a repusu în mostenirea imperatiei sale, sí v'a destinatú de consoci ai angeriloru sí ai santiloru sei în patria sa ceresca. Oh o vietia întreaga e scurta, de a poté aduce lui Ddieu destula multumita pentru atât'a bunetate.

Sí ce face crestinulu, care recade în pecatu!? Se rescolla de nou în contra binefacatorinului seu, lovesce man'a, care lu binecávanta, ranesce pieptulu parintiescu, care lu ímbesce, respíngé darurile lui Ddieu ca nesce

jocarie nefolositorie, și se unesce érași cu diavolul, dusmanul lui Ddieu, și dusmanul neîmpacat al mântuirii sale. Tronul lui Ddieu éra este ruinat în sufletul său, care și l'a vendut de nou diavolului.

Ce ati cugetá I. A! despre fiul din S. Evangelia, deca elu dupace fu primitu cu atât'a bunetate de parintele vatematu, dupa ce fu ospetatu cu vitielul grasu, dupa ce primí dela parintele seu inca atâté alte semne de iubire parintiesca, s'ar fi scolatu într'o demanetia, și rapindu pumnalul, l'ar fi tientitu cu cugetu infernale catra pieptul, care suspiná atâtu de multu. pentru perirea lui, și notá în emotiuni atâtu de fragede la reîntorcerea lui?! Este aici anu singuru crestinu, care vedindu un'a ca acést'a, se nu strige aprinsu de indignatiune nobile : Alungati monstrul acél'a pentru totu de un'a dela cas'a parintiesca! Ah I. A! me temu se nu ve fiti rostitu judecat'a vostra! Au nu face chiaru asiá crestinulu ne-multiuitoriu, care dupace l'a chiamatu Parintele cerescu și l'a primitu atâtu de induratu, face a sangerá de nou anim'a parintiesca, uitandu darurile lui și preferindu sclavi'a diavolului bunetatiilor nenumerate, ce le intinde amiceti'a lui Ddieu?! „Nu este inamiculu meu acél'a, carele me insulta, astfelu asi suferi acést'a; neci dusmanulu meu, carele se porta atâtu de aspru in contra mea; . . . ci tu esci . . . amiculu meu și cunoscutulu meu“ (Ps. LIV. 13. 14.) Cu cuvintele aceste ale S. Davidu pote intimpiná și Cristosu pre peccatosulu recadiatoriu: De ar fi dusmanulu meu, celu ce me vatemala, asi poté suferi, asi întielege acést'a; dar tu amiculu și cunoscutulu meu, pre care te-am ospetatu cu trupulu și sangele meu; tu, care ai legatu cu mine legatura santa, care ti-ai datu cuventulu, că vei fi mie purure credintiosu, că nu me vei superá, nu me vei vatemá in veci!

I. A! Inaintea unui omu de omenia cuventulu datu trebuie se remana santu; celu ce si-a calcatu parol'a, acél'a si-perde inaintea omeniloru creditulu, si-perde numele bunu, nimene nu i mai crede, nimene nu lu mai onora. Dar deca este și trebuie se remana santu și cuventulu datu omeniloru, cu câtu trebuie se fia mai santa, mai nevatemala promisiunea serbatoresca, ce o face peccatosulu intorsu in S. taina a penitintiei Domnului, Creatoriului seu?! Cu anima infranta vene peccatosulu in baserica, a se impacá cu Ddieu; cu umilintia adunca cade in genuchie la petiorele preotului, care lu ascepta in locul lui Cristosu, și descoperindu-si peccatele sale, striga cu dorere; „Parinte! gresitu-am la ceru și inaintea ta“ (Luc. XV. 18.) Apoi recunoscundu nedemnitata sa, cu incredere deplina in bunetatea nemarginita alui Ddieu, cere iertare și deslegare, promitiendu, jurandu, că de aci inainte va urí și va incungiurá peccatul, și va sacrá tote cilliptele vietiei sale intru servitiulu lui Ddieu. Preotulu primesce in locul lui Ddieu promisiunea, juramentulu facutu, și i da deslegare, i vestesce iertare. Promisiunea, juramentulu lui se scrie in cartea vietiei, și se sigileza cu sangele lui Cristosu. Acolo stau de facia ca marturie cetele angeriloru, esaltandu de bucuria nespusa, că-ci este:

„bucuria in ceriu de unu pecatosu, ce se poraesce, mai multu decâtu de nouedieci și noue de derepti, cari nu au lipsa de pocaintia“ (Luc. XV. 7.) Sî ce se vedi! Acést'a legatura santa, facuta inaintea ceriului și a pamentului, in scurtu e franta; pecatosulu nefericitu nu se roșineza a face facia cu Ddieu ace'a, ce omulu onestu nu cuteza a face neci facia cu sociulu seu, a-si calcá promisiunea și juramentulu, a se lapedá de nou de creatoriulu seu induratu, ca se alerge la perirea sa! La perirea sa crestiniloru! că-ci pentru unu omu ca acést'a abia mai pote fi mantuire!

Deca si-frange cine-va man'a, séu si-rumpe petiorulu, e greu a lu vindecá éراسی asiá, ca se le pota intrebuintiá ca mai nainte. Dar deca respectivulu si-rumpe acel'asi medulariu in acel'asi locu a dou'a séu a treia ora, ne potemu intipuí I. A! ce doveri cumplite i va casioná lecui rea, și in cele mai multe casuri nu e cu potintia a-lu vindecá mai multu in veci! Chiaru asiá sta lucrulu și cu recaderea in pecatu. Dupa peccatiurea prima inca e greu a te impacá cu Ddieu, și a-ti curatá sufletulu de tota pet'a, ca se fia albu nevinovatu inaintea lui Ddieu, cum erá mai nainte. Dar deca cine-va dupace si-a vindecata sufletulu intorcundu-se la Ddieu, recade éراسی in bol'a peccatului, vindecarea i va constá acum neasemenatu mai multa ostenela; ce dicu? mai că e cu nepotintia. „*Cu nepotintia este — dice S. Pavelu Apostolulu, — celoru ce s'au luminatu odata și au gustatu darulu celu cerescu și s'au facutu partasi Spiretului Santu, și au gustatu cuventulu celu banu alu lui Ddieu, și poterrile lumii venitorie; deca cadu, a se reinnoi éراسی spre penitintia.*“ (Evr. VI. 4—6.) Oh cumplitu adeveru, depe buzele unui Apostolu, Áuditi și ve infiorati oh peccatosiloru, cari dupa intorcere recadeti éراسی in peccatele vostre: *Cu nepotintia este a ve reinnoi éراسی spre penitintia!* Cu nepotintia! Că-ci unui asemenea crestinu calcarea de promisiune, peccatiurea i se preface in a dou'a natura; dar natur'a arare si-o pote invinge omulu, și acést'a o va poté invinge cu atátu mai cu greu, că o spriginescu placerile lumii, și o nutrescu patimele, pornirile peccatoase ale animei. Diavolulu inca si-incorda tote poterile, de a tiené in jugulu seu pre celu ce scapase odata, și acum recadiú éراسی. „*Candu Spiretulu celu necuratu va esí din omu, ambla prin locuri sece, cautandu-si odina, și neaflandu dice: me voiu intorce in casa mea, de unde am esitu. Si venindu o afla maturata și infrumsciata. Atunci merge și ica alte siepte spirete, mai rele decâtu clu, și intrandu, locuescu acolo, și se facu cele depe urma ale omului accluia mai rele decâtu cele de antáiu*“ (Luc. XI. 24—26), mai rele decâtu cele de antáiu; că-ci diavolulu, ca se nu lu mai scape, lu pune acum sub paz'a cea mai aspra, i dupleca catusiele, acera di și nopte dupa densulu, și i ica totu modulu de scapare. Dar acum ore ce mai pote asceptá unu nefericitu ca acést'a, atátu de slabu, și atátu de incatusiatu? Ce alta, deca nu osend'a eterna!

De patru, de cinci ori fu Samsou prinsu și legatu de filistei; ei

otu de atâte ori franse legaturile sale sî se eliberà din manele dusmaniloru sei. Cadiendu a sies'a ora in manele loru, sî neobservandu, cã e insielatu de feme'a Dali'a, care i tunse in somnu perulu, in care i erã poterea, disè era intru sine, candu se desceptã : „*Voiu face ca sî mai nainte, sî me voi scuturã*“; sperandu a scapã sî acum din manele dusmaniloru, pentru cã elu „*nu cunoscea* — cum insemna S. Scriptura — cã *Domnulu s'a departatu dela densulu*“ (Jud. XVI. 21.) Dar in desiertu s'a scuturatu acum, cã slabitu in poteri nu mai potú rumpe legaturile tari, remase in manele filisteiloru, cari i scosera ochii sî lu aruncara in prinsore. Acést'a e sortea pecatosului, care scapatu odata de laciulu diavolului, recade éراسi in pecatele sale de mai nainte. Spera a poté scapã de nou, sî nu observa, cã i-a slabitu poterile, cã Domnulu s'a departatu dela densulu, sî more in pecatele sale, vinovatu mortii eterne. „*Mai bine erã loru a nu cunoasca calea dreptatii, decãtu dupace o-au cunoscutu, a se întorce inapoi*“ (II. Petr. II. 21.) cã-ci „*de se va abate dreptulu dela dreptatea sa, sî va face nedreptate, . . . tote dreptatile lui, cari le a fostu facutu, nu se voru pomeni; intru gresiel'a sa, care a gresitu, sî intru pecatele sale, cari au peccatuitu, intru acele va mori*“ (Ezech. XVIII. 24.)

Dereptu ace'a I. A! cari ve aflati pe calea mantuirii, inpacati cu Ddiu prin marturisire umilita sî prin lacrimi ferbinti de penitintia, lasati se ve strigu in urechie, lasati se ve implanta aduncu in anime cuvintele sante, ce le-a indreptatu Mantuitoriulu catra paraliculu din S. Evangelia de astadi: „*Eca te ai facutu sanetosu; de acum se nu mai peccatuesci, ca se nu ti fu tie ceva mai reu!*“ Sî se ve admoniezu cu cuvintele marelui Apostolu alu poporeloru: „*Stati, sî nu ve cuprindeti éراسi in jugulu sclaviei.*“ (Gal. V. I.)

Era voi nefericitiloru mei ascultatori! cari dupace v'ati curatitu odata sufletele de petele pecatelor, dupace v'ati scolaru odata indreptati dela petiorele preotului, ati recadiutu éراسi in foradelegile vostre de mai nainte, sî v'ati calcatu cuventulu datu lui Ddiu, poteti voi privi in susu la locul fericirii eterne, de unde v'au eschisu pecatele vostre, fora a ve cuprinde unu doru santu dupa aceea tiera fericita sî desfetata?! Poteti voi privi la adunculu nemesuratu, ce casca la petiorele vostre, sî a acceptã cu linisce desperata clipit'a, care va se ve arunce pentru veci in flacarele, din cari nu mai este mantuire?! Ah cercati, cercati pana aveti inca tempu, iertare prin marturisire sî penitintia adeverata, abdicundu pentru totu de un'a de totu ce ar poté vatemã sî amarí anim'a parintiesca alui Ddiu, sî pasindu in servitiulu lui cu otarirea firma, de a nu ve mai lasã amagiti de insielatiumile lumii, de a nu ve mai smulge prin pecatu din braciule lui iubitorie. Nu ve indoiti, nu esitati! Cu ajutoriulu aceluia, carui nimicu nu i este cu nepotintia, veti invinge ori-ce greutate, veti delaturã ori-ce pedeca, sî veti inviã din morti spre vietia neapunatoria,

fericiti în lumea acést'a, cà-ci veti gustá pacea adeverata, pacea amice-tiei lui Ddiu, si fericiti in cealalta lume, unde ve va asceptá cunun'a resplátrii eterne. Amin.

Dominec'a Samaritanei

Predica.

(din scriptele repausatului **Luc'a Popu Munténu.**)

Se adunámu fruptu penru vietí'a eterna.

Redicati ochii vostri si vedeti holdele, cà sunt albe spre secerisiu acum; — si celu ce secera si-va luá plat'a, si si-va aduná fruptu in vietí'a eterna.“

(Joanu IV. 35. 36.)

Acelu Domnedieu si Domnu alu nostru, carele, in S. Evangelia de astadi, a cerutu dela muierea samaritana apa se bea, si i-a promis eu apa viua, din care deca be cine-va, nu insetosieza neci odata, ne va dá si noue apa viua, ca se nu mai insetosiamu nici odiniora, acel'a va implini dorintiele nostre intru vietí'a de veci; avemu inse lipsa I. A! ca si noi se implinim detorintiele nostre, urmandu mandatele lui Domnedieu si luandu folosu din invetiaturele sale mantuitorie: *cà-ci cela ce va secerá, va luá plata si si-va aduná fruptu in vietí'a veciloru;*“ dice Mantuitoriulu nostru Isusu Cristosu in S. Evangelia de astadi. — Acelu Ddiu, care a sciutu, cà muierea samaritana a avutu cinci barbati, si cà acel'a, ca care traiá, nu erá barbatulu ei, acel'a scie tote cugetele nostre, acel'a cunosce tote faptele nostre; acelu Domnu I. Cristosu, dupa morte la infricosiat'a venire de apoi, la judecat'a generale va descoperi innaintea totoruru omeniloru faptele nostre, ca se resplatesca fiacarui dupa meritulu seu. Atunci nu numai angerii cei Inminati, ei si diavolii cei intunecati voru fi de facia, cari se voru judecá impreuna cu omenii, si se voru disputá pentru sufletele peccatosiloru. — „Atunci — dice S. Aug. — va fi de facia diavolulu, inamiculu nostru, care va grai catra dreptulu Judecatoriu asiá: judeca drepte Judecatoriule, se fia alu meu acel'a, care n'a voitu se fia alu teu; judeca se fia alu meu acel'a, care se lapedá de mine in S. Botezu, si totusi mi-a urmatu apoi mie si nu tie; judeca se fia alu meu acel'a, pre care l'ai rescumperatu cu insuti sangele teu scumpu, si totusi te-a parasitu pre tine si s'a lipitu de mine“. . . . Ah ce fericitu va fi atunci acel'a, care si-a adunatu in vietí'a acést'a fruptu penru vietí'a eterna.

Se invetiamu I. A! a cunosce nestatornici'a si scurtinea vietiei nostre, si se grabimu pana avemu inca tempu a culege spicele fapteloru bune penru vietí'a eterna. Despre acestu obieptu voi se ve cuventezu pucinelu; ascultati cu devotiune!

„Tu omule! cu multa ai fi mai bunu si mai demnu de lauda, deca te ai cunosece pre tine, decâtu cã ai cunosece cursulu steleloru, poterea erburiloru, firea omeniloru sî a animaleloru, sî ai avé sciintî'a totororur celoru ceresci sî celoru pamentesci;“ (S. Bern.) cã „*decâtu tote maiestriale, cea mai mare este, a se cunosece pre sine.*“ (S. Clem.) „Cunosece-te pre tine insuti!“ invetiã intieleptulu Socrate. — Asiã crestine! invetia a te cunosece; a cunosece caracterulu teu, pasiunile, virtutile sî aplecarile tale, — sî mai multa cunosece, cã esci moritoriu, sî ai se mergi de aici, sî ai se stai inaintea tribunalulu divinu ordiniora; ai se mergi de aici, cã „*esci numai caletoriu in lumea acést'a, precum au fostu sî parintiã tei.*“ (Ps. XXXVIII.) Imperatulu Davidu dice aceste despre sine, elu, care fu unu domnitoriu avutu, onoratu de omeni, iubitu de Ddiu si potericu, sî noi ore, cum? se socotimu cã suntemu cetatiani stabili in lume?! O Crestiniloru! cele stele depe ceriu venu cu stralucire mare sî cu potere de la resaritu, sî trecu unele mai iute, altele mai tardîu, sî pieru se ascundu la apusu inaintea ochiloru nostri; asiã sî omenii venu, se ascundu, — moru... Anii nostri trecu forte iute, sî candu se pare, cã stãmu, candu odinimu sî dormimu, atunci inca ca intr'o corabia alergãmu spre morte. — Nu avemu cetate statatoria in lumea acést'a; suntemu numai ospeti, numai caletori. Pentru ce ne trudimu dara, pentru ce ne ostenimu pururea numai intru a castigã avutie peritorie? Vai! pentruce asudãmu diu'a sî noptea ca se ne inunmultimu vitele nostre, se latîmu mosiele, se ne inglodãmu in totu soiulu de pecate, de desmierdatiuni trupesci cu mancaru destinse sî se ne desfetãmu, se ne inbuibãmu cu beuturu alese, se implinimu pornirile peccatoase ale trupulu nostru, candu scimu, cã tota desfetarea pamentesca tiene o clipita, sî apoi pere, éra pedeps'a ei este eterna. Cum? Sufletele nostre nemeritorie, judecat'a lui Ddiu nu ne mai venu in minte? La caintia nu ne mai intorcemu? Nu ne gatimu, cã vene morteã, careã fora alegere ne desparte de lume sî de tote desfetarile ei? Merinde nu ne punemu, nu ne agonisimu pe calea cea lunga, eterna?! I. A! secerati, adunati pana inca aveti tempu, frupturi de fapte bune spre vietia eterna!

Suntemu caletori, ospeti pe lumea acést'a; astadi venimu, mane mergemu de aici. Candu ne nascemu in lume, la S. Botezu aprindu nasii faclie, intru aducerea aminte, cã suntemu trecatori cã se stinge iute vietia nostra, precum se stinge aceã lumina, sî cã avemu, ca fetele intielepte, se stãmu intru intempinarea mirelui cu candel'a aprinsa. — Panace suntemu prunci micuti, plangemu, ridemu ori ne jocãmu, fora a avé consciintia de noi; vietia nostra din copilaria abiã se pote numi vietia; apoi a treia parte din vietia o petrecemu cu somnulu, pre care cei antichi lu numiau fratele mortii; la betranetie neodin'a, grigeeã, amaritiunile, necasurile facu vietia nostra atãtu de disgustata, cãtu dorimu ca se se curme cãtu mai curundu. Si asiã de traiesce cinev'a 70 de ani, din acestia abiã se potu numi vietia douedieci de ani; dar ce e acést'a in comparatiune cu

eternitatea?! Dereptu ace'a I. A! secerati și adunati pana înca aveti tempu frupturi spre vietii'a eterna!

Florea atunci e mai mândra, candu începe a se desvelî din pupulu seu; atunci desfata ochiulu și indulcesce aerulu cu unu odoru frumosu,— dar într'o nopte vene brum'a, și florea a vesteditu. . . Omulu atunci-e mai frumosu, candu e teneru, candu se desvolta din pruncia, atunci elu e usioru și voiosu ca o pasere sboratoria, atunci tari'a i circuleza prin vene;— și ce voiu spune! cei mai multi teneri nu si-aducen aminte, că într'o nopte va se vena dora brum'a, mortea fora veste; socotescu, că voru traf in veci. Nu inceta dela pecatu și dîcu celui, ce i certa și i mustra, că se voru pocaî la betranetie. . . La betranetie? bine! dar diu'a, ce ati ajunsu astadi, cine vi-a promis'o și pentru mane? Teneri orbi și usiori de minte! socotiti, că ve veti pocaî la betranetie, — voi nu voiti a dá lui Ddieu tenerezile vostre frumose, ei betranetiile urite? fia și atunci, dar omulu, care s'a dedatu din tenerezie la pecate, neci deca imbetranscesc, nu parascesc pecatele, ci aceste lu-parasescu pre densulu: ar furá, dara nu e harnicu a se sui pe calu, a se aperi, a fugi, doresce placeri, dara l'au lasatu poterile, i s'a recita sangele; pecatulu l'a parasitu pre elu, și nu elu pecatulu. Ddieu i-a îngârbovitú și spatele, ca se cante in diosu, se privesca la pamentu, intru care se va intorce peste pucinu; totusi nu si-vene in minte, că-ci unde nu pote pecatui cu fapt'a, pecatuesce cu cugetulu; face scandaluri adese mosinlu betranu; hendu și mancandu alaturea cu tenerii la ospetie, cercetandu birturile, injurandu, invidiandu, clevetindu, precum facea la tenerezie. Teneri, betrani! v'a datu Ddieu unu lucru scumpu, sufletu nemoritoriu, v'a datu angeru pazitoriu, v'a facutu domnitori peste tote fapturile pamentului, câte sunt in lume, tote pentru servitiului vostru s'au facutu; nu dati aceste daruri in servitiulu diavolului, ci a lui Ddieu, care vi li-a impartasitu din bunetatea sa. . . Teneri, barbati, betrani! secerati, adunati pana aveti inca tempu frupturi spre vietii'a eterna!

I. A! Se ne aducemu a deseori aminte de morte, și se fimu totu de un'a preparati, a o primi, că-ci nu scimu diu'a și or'a, candu sosesc. Avemu multe, forte multe esemple despre morte rapede, neprevedita, neasceptata. Istori'a ne da esemple destule despre vicleni'a ei, cu carea ne surprinde. Fetiorii lui *Jobu* morira entropiti de ruinele casei, in carea locuiau; *Luciu Crasu*, oratoriulu renumitu alu Romaniloru, candu rostí o oratiune catra poporu, intru atat'a se incaldí și se inferbentá, câtu mori pe locu. *Lucia*, sor'a imperatului *Aureliu*, se jocá cu copilasiulu seu si lu-laptá, și pruncutiulu nevinovatu, luandu unu acu, strapunse pre mama-sa in pieptu, carea mori indata. *Drusu*, fetiorulu Cerariului *Pompeiu* se jocá cu o pera, aruncandu-o in susu și in diosu, și prindiend'o cu gur'a, se necá de dens'a. *Tarciniu Priscu* inghití unu osutiú de pesce, care i se acatiá crucisiu in grumazi și i fini vietii'a. Pretoriulu *Fabiu*, care se laudá, că e asemene unui dieu, beú unu peru in lapte și acest'a i causá morte. Imperatulu *Alesandru* celu mare mori de pucinele picature de veninu, ce i puse orecine in beutura. Și mai alte esemple neumerate. Ma

se nu cercăm în istoria, se cautăm în giuru de noi, astadi more unulu de unu morbu, altulu de altulu; unulu more o morte lina și blanda, altulu crudela și crancenă; unulu cu morte provenita din vin'a propria, altulu din a altor'a; unii de un'a, alții de alt'a. În fine moru totu pe rendu pe rendu, ca se se mute la eternitate, ca se-si iee plat'a fapteloru sale.

Jubitii mei! Vieti'a noastră e numai o radia, ce se topește. S. *Jovu* dîce, că omulu e numai *frundia*, pre carca o bate și o scutura ventulu pana pica, un'a uscata alt'a înca verde; omulu e numai *umbra*, care fuge rapede, și acusi se vede mare, acusi mai mica, acusi pere cu totulu de-naintea ochiloru nostri; asiá și omulu acum e sanetosu, acum nepotintiosu, acum cu voia buna, acum superatu, acum odinitu, acum neodinitu, acum ride, acum plange, acum se înaltia, acum se umilește, pana în urma trece cu totulu din lume, trece atunci candu cugeta mai pucinu la morte, trece la eternitate, unde nu lu pote urmá nimicu, din ce'a ce a iubitu în lume, numai faptele lui.

I. A! Imperatul Carolu V. avea unu servitoriu, care i sierbiá cu atát'a credintia, ca și candu ar depinde tota fericirea lui dela voi'a domnului seu; dar cu atát'a erá mai leniosu, mai negrigroriu în servitiulu lui Ddieu. S'a întemplat, că servitoriulu cadíu morbosu de morte în patu; imperatul i fece onorea neasceptata, de lu cercetá în bol'a sa, și multiu-mindu-i pentru servitiile multe, ce i-a facutu cu atát'a credintia, lu provocá se cera dela densulu ce va voi, și i va dá lui. Servitoriulu stete pucinu cugetandu, și apoi lu rogá între lacrimé, se-i lungesca macar cu câte-va díle viet'i'a, ca se se pota impacá cu Ddieu. Imperatul i respuse superatu, că acést'a elu nu o pote face, acést'a aterna dela atotpotinti'a lui Ddieu. Ah eu nebunulu! — suspină acum servitoriulu, tota viet'i'a mi o-am sierfitu întru servitiulu imperatului, care nu mi pote lungi acum viet'i'a nici cu câte-va díle; ah! cu cátu erá mai bine, de sierbiam mai credintiosu, mai zelosu lui Ddieu, care nu numai că mi pote lungi viet'i'a pamentesca; ci mi-ar dá și cea ceresca; dar acum vai mie! vai sufletului meu!“ *Catra voi me întorcu acum I. A! Ce folosu, ce castigu aveti, deca sierbiti mai zelosu lumii, decâtu lui Ddieu? Deca negrigrori detorintiele vostre crestine din iubire catra cele pamentesci? Au pote-ve mantuí lumea, deca ve osendesce Ddieu?! „Lumea trece și poft'a ei; éra celu ce face voi'a Domnului remane în eternu“ (I. Inu II. 17.)*

Pamenteni complexiti de necasuri, treziti-ve dar odata din somnulu pecatelorु vostre, fiti gat'a și ve rogati lui Ddieu se ve de ap'a cea viua, ca se nu mai insetosiati întru viet'i'a veciloru; urmati inse și voi esemplulu samaritanei, și dati dlui vostru I. Cr. se be apa, apa curata din funtan'a animelorु vostre. Și ve aduceti aminte, ca n'aveti multa se pe-treceti aici; e scurtu tempulu și sunt multe detorintiele crestineloru: „*Gri-giti bine, că nu sciti nici díu'a nici or'a!*“ (Mat. XXIV.) Luptati, ostentiti întru binefaceri; nu ascundeti talentulu vostru în pamentu, ci castigati cu densulu și alti multi talenti. Nu ve lenevireti, nu dormireti, nu

perdeti timpul in darnu, ci lucrati in vii'a Domnului, si culegeti spice de fapte bune in hold'a Domnului vostru, ca dice Mantuitoriulu in S. Evangelia de astadi. „*Radicati ochii vostri si vedeti, ca holdele sunt albe si aproape de secerisii; si celu ce va sacerá, si-va luá plata, si si-va aduná fruptu intru victi'a veciloru*“ (Joanu IV. 35. 36.) Ca asiá adaugundu lenga credinti'a cea adeverata si fapte bune, se ne facemu demni de imperati'a ceriuriloru, carea se ni-o de totororu Tatalu, Fiiulu si Spiretulu S. unu Domnedieu adeveratu, o S. Treime. Amin.

Predice ocasionali.

Predica la mortu.

(din scriptele repausatului **Luca Popu Munténu.**)

Mortea e unu ce bunu si de doritu.

„Nu a moritu fetior'a, ci dorme!“

(Mat. IX. 23.)

Natur'a intrega se infiora de morte, si omenii o considera de unu carnefice infricosiatu; pentruca dens'a stinge cu o suflare rece lamp'a vietiei, nimicesce trupulu nostru si curma pentru totu deun'a legatur'a, ce avemu cu lumea si cu bunetatile ei. Nimene nu pote vorbi nici cugetá despre morte, fora a senti ore si-care cutremurare intru sine ca-ci ninene nu e asigurat, ore nu va veni dens'a peste o clipita, ca se i curme pasulu. Mortea nu cauta la decorea naturei, nu la florea teneretiei, nu la meritulu perfeptiunii, ci fora alegere, taia, maceleza si arunca la pamentu, calcandu sub pitiore fericire si sperantia. Cine pote laudá mortea? mortea, ai carii premergatori sunt morburi, ciume triste, impregiurarii pericle amenintiatorie, consocii spaima ingrozitorie, si urmatorii plangeri doiose si geliri luctuose?! Nimene, ca-ci nu numai *mortea e amara* (I. Reg. XV. 32), ci precum scrie intieleptulu Salomonu, *aducerea aminte de dens'a inca e trista* (Ecl. XII. 1.) Mortea amaresce si inspaima ori-ce sufletu, ori-ce barbatu curagiosu; si nimene nu a gustat'o fora doreri si stringeri de anima. Cine ar laudá mortea, nu ar face altfelu decâtu Platone, care scrie carte de lauda despre friguri. — Dara in contra opiniunii nostre, a omeniloru, a lumii, dice Dnulu nostru I. Cristosu, ca mortea e numai unu somnu, o odina dulce pentru natur'a obosita; si S. Jobu dice, ca omulu asiá trebuie se ascepte mortea, *cum ascepta lucratoriulu de di repausulu de sera* (Jobu VII. 2.)

Si eu mi ieu de scopu, a ve arata la acést'a trista ocaziune, cumca mortea e unu bine oftatu. Candu grai Mantuitoriulu catra multimea, carea era impregiurulu fetierei morte: „*fugiti, ca n'a moritu fetior'a, ci dorme!*“ toti se uimira de cele ce dicea „si si-rideau de densulu (Mat.

IX. 24.); asiá se voru aflá dora sí dintre voi unii I. A! cari se se mire de cele ce voiu spune, ca de unu lucru necrediatu, cu atât'a mai multu ve rogu dara pentru atentiune.

Nu e mirare, cumca paganii se temeau de morte ca de unu mon-
stru infricosiatu, cà-ci ei cugetau, cà precum inainte de nascere nu eramu
nimica, asiá sí dupa morte ne prefacemu in nimica (Seneca ep. 55.)
Aveau dara dreptu cuventu a se vaetà cu plangeri doreroase dupa mortii
loru, acei pagani, pentruca, dupa cuvintele S. Paulu, ei nu aveau speran-
ti'a a se trezi dupa vietii'a acest'a moritoria, la vietii'a eterna a fericirii sí
a bucuriei ceresci. Dara adeverulu deplinu alu credintiei crestine pune in
contra opiniunii pagane doue adeveruri, fora de cari vietii'a, credintii'a si
religiunea nostra ar fi numai o desiertatiune; aceste doue adeveruri sunt:
memoria sufletului sí fericirea eterna. De sí mortea ucide trupulu sí lu
preface in pulvere „*acésta dorere nu atinge sufletulu*“ (Int. III. 1.) „*pen-
truca sufletulu celoru drepti are vietia eterna.*“ (Id. V. 16.) Dara religi-
unea crestina ne invetia, cà nunumai traimu cu sufletulu dupa mortea
trupului, ci cà dupa asudarile erunte din lume ajungemu la odina, la sta-
rea fericirii, deca ne acomodàm trairulu nostru pe pamentu dupa manda-
tele lui Ddiu. Cine ar poté crede, cumca Ddiu numai pentru acea ne ar
fi creatu, ca se vietuim aici in lume ca intru unu staulu cu animalele
impreuna? Nu! noi suntemu creati pentru o tinenta mai inalta, ca prin
virtuti sí fapte bune se ne castigàm cunun'a maririi sí a fericirii in pa-
tri'a ceresca! Cum se nu fia dar de oftatu mortea, care ne strapune in
patri'a nostra eterna?

Tr. A! Ddiu insusi invetia cu cuvinte chiare, cà e buna mortea:
„*e mai buna sí mai de doritu diu'a, in carea morim, decâtu ace'a, in
carea ne nascemu.*“ (Ecl. VII. 2.) „*E mai buna mortea, decâtu sufe-
rintii'a continua a vietii pamentene.*“ (Ecl. XXX. 17.) Pentru acést'a
numesce Cristosu trecerea, ce noi i dicemu morte, — somnu sí pre cei
morti — dormitori (1. Tesal. IV. 12; Jon. XI. 11.); sí crestinismulu nu
numesce mormintele altu feliu decâtu *dormitorie*, intipundu prin acést'a,
cà mortea e repausulu osteneleloru nostre, din care erasi ne trezesce
Ddiu in diu'a de apei.

Ce minune dara, deca dintre toti patriarcii, profetii sí ceialalti santi
ái lui Ddiu din Test. vechiu, sí nou, pre cari noi i onoràm târdu, la
vecuri dupa trecerea loru din lume, nu fu nici unulu care se nu fia sus-
pinatu la Ddiu a-lu lu-á depe acésta lume sí a-lu duce la sine pen-
truca „*e scumpa mortea credintiosiloru inaintea lui Ddiu*“ (Ps. CXV.
23.); nu fu uici unulu, care se nu si-fia pregatitu sufletulu seu cu moralu
bunu sí cu credintia pia, pentru de a plecă in totu minutulu din acésta
lume, din acésta ospetaria, unde vai! edese sortea torna numai veninu in

pacalele ospetitoru. — Ascultati Tr. A.! pre S. Jobu; „*Pentru ce nu am moritu îndata, dupa ce am esitu din pantece? Acum dormindu asi tacé, si jacundu m'asi odini*“ (III. 12. 13.) „*Pentru ce dara m'ai scosu din pantece, si nu am moritu? Si asi fi ca si cum n'asi fi fostu. Lasa-me se me odinescu pucinu.*“ (X. 18—20.) Dara pote că nu e mirare, cumca Jobu celu suferitoriu, alungatu si batjocuritu si-a uritu vietia si a doritu mortea. Se andimu dar pre regii intiepti si poterici.

S. Davidu se vaita, că trebue se traiesca atātu de multu, că nu vene mortea asiá iute precum o doresce elu: „*Sufletulu meu este setosu de Ddieu, de Ddieulu celu viu; candu voiu veni si me voiu aratá inaintea faciei lui Ddieu?*!“ (Ps. XLI. 3.) „*Cātu sunt de iubite locasiurile tale Domne! Sufletulu meu doresce forte si languediesce dupa curtile lui Ddieu.*“ (Ps. LXXXIII.) 2.) Dreptu acea Ddieule bune „*scote din inchisore sufletulu meu.*“ (Ps. CXL. 8). — Si se nu mai amintescu pre profetulu Moise si Elia, cu ce doiu striga Solomonu: „*Vai, că mi-am uritu vietia!*“ (Ecl. II. 17.) asi voi cătu mai curundu se me despartu de lume!!... Ce rege intieptu? ce ti lipsesce, că ti-ai uritu intru atāt'a vietia? Dora nu ai argintu, auru, imperatia, desfetari peste desfetari? Dora ai devenitu la cārgea cersitoriului? — Ba, respunde densulu, nu aceste sfāsia anim'a mea, ca-ci tote ce poftescu, am in abundantia, „*am auru si argintu nenumeratu, si notu in tote placerile si desfetarile pana in gutu*“ (Ibid. v. 17.); totusi mi-am uritu vietia, mi dorescu mortea; pentruca vedu — dice Salomonu, regele intieptu — că lumea e ingrecata cu reutati si intristatiuni.

Ce se mai dicu despre S. Apostolu Paulu? Acest'a scrie si dice cu entusiasmu, cumca lui „*mortea este dobenda*“ (Filip I. 21.) si că „*are dorintia a se eliberá*“ (Ibid. 23.); pentruca cei ce cunosc binie misieltatea vietiei si o sentiescu: „*asiá dorescu mortea, ca cei ce cauta comora; ei voiiosi mergu in cosciug (sicriu)*“ (Jobu III. 22. 23.) Domnulu Cristosu inca a indatoratu pre credintiosii sei ca in rogatiunea loru de tota diu'a se roge pre Ddieu, ca *se vena imperati'a lui* (Mat. VI. 10.); in acēsta imperatia inse nu potemu intrá decātu prin port'a mortii. — Mantuitoriulu nostru numesce diu'a ace'a, in carea ajungemu capetulu vietiei nostre, *diu'a cununiei* (Luc. XII. 36.) Si multi dintre servii alesi ai lui Ddieu au salutatu apropiarea mortii loru eschiamandu: Binecuventatu e Domnulu, care tramise pre angerulu seu se me scota din prinsore; acum elibera pre servulu teu „*Domne! dupa cuventulu teu, cu pace!*“ (Luc. II. 29.); seu au cantatu cu Prof. Davidu: „*Me bucuru de aceia, ee dicu catra mine: se mergemu la casa lui Ddieu.*“ (Ps. CXI. 1.)

Sorele si-ar finí cursulu seu, deca vi-asi aratá din istoria basericesca tote exemplele santiloru, cu ce bucuria si cu ce cantari de marire au intempinatu or'a mortii loru. S. Gregoriu Naz. (orat, 11) scrie despre sora-sa Gorgonia, cumca acēst'a considerá diu'a mortii sale ca o di de serbatore. Paulinu (Vietia S. Amb.) scrie despre S. Augustinu, cumca

decâte ori intielegea acest'a despre moartea cutarui preotu devotu, plangea cu amaru; ma de ce ore? „pentruca acest'a a mersu mai nainte, sî elu a remasu inderetru. . . .

Intielegundu aceste, ce lucru absurdu ar fi, cà acesti servi fideli ai lui Ddieu au oftatu intru atât'a moartea, decã ei n'ar fi prevediutu in-trens'a unu bine mare! —

De siguru Tr. A.! cà deca vietia e servitute, miseria sî tortura, capetulu acestoru rele ce pote fi alta decãtu bine, fericire. Decã te-ai aflã intr'a inchisore stremta, intunecosa, in carea nu petrunde radia de lumina, incarcatu cu lantie sî cu fere, flamendu, setosu, abia mai potendu resuffã din candu in candu sî vediendu moartea fluturandu de asupra capului teu; ore nu ai sarã rapitu de bucuria in braciule celui, ce ar sparge usiã prinsoriei tale, ar sfarmã catenele sî ti-ar dá libertatea, vietia? Nu ai iubi pre liberatoriulu teu? Nu ai fi multiumitoriu in tota vietia binefacatoriulu teu? . . . Si ce alta e vietia noastra, decãtu o inchisore, in carea sufletulu sta legatu nu cu lantie de fieru, ci cu legaturele trupului nostru, cari lu stringu sî lu apasa.

Inse avemu mangaiarea, cà „*toti fora de alegere, câtì s'au nascutu din mame, seraci, avuti, fericiti, miseri, mari séu nici, multu tempu nu potu trai*“ (Jobu XIV. 1.) in scurtu trebue se merge spre morte. Nu este scapare; e legea naturei, ca se morimu, se trecemu, cum se vestediesce o flore (Jobu ib. 2.) „*De ascemenãmu vietia nostru cu eternitatea, aflãmu cà nu e decãtu unu grauntiu, unu punctu alu infinitulu* (Cic. Plat.) Vietia noastr'a e *spuma* (Osea 8. 7.), o *umbra* (Intial. II. 1.), unu *abure subtire* (Jacobu IV. 14), *rou'a demanuciei* (Osea XIII. 3.). Pucinu lucru trebue ca se se strice sî se se nimicesca acêsta masina a trupului nostru. Pre unu *Fabiu* lu-inneca unu peru subtirelu, pre *Anacreonu* o bomba de strugure, sî morira. (Olin VII. 7.) Pre *Caru* pre *Anastasiu* pre S. *Simeonu Stilita III.* i loví fulgerulu, sî pre altii in alte moduri i ajunge moartea sî-i culca la pamentu. Nimene nu se pote laudã, cà acêst'a séu ace'a nu lu va ajunge sî pre densulu, pentruca ce se intempla unuia, se pote usioru sî celui alaltu. . .

Oh omenime orba, pana candu te vei alipí de asta vietia scurta, nesigura? Pentruce, pentruce nu cerci vietia, carea nu e atinsa de morte?— Se punemu cà cutarui'a dintre noi nu i-ar lipsí nimic'a, n'ar avé nici o mustrare de cugetu, ore mai in urma nu s'ar urí a vietiiu pe acêsta lume schimbatoria?! Dar inca, candu nu este omu, care se nu se fia amaritu in sufletulu seu, vediendu misieliile sî reutatile multoru omeni, „*cari numai acolo se arate credintiosi, unde vedu dobend'a loru*“ (Seneca Tran. XV.) Dar inca, cà „*lumea intrega e plina de junghiuri diavolesci, plina de laciuri, in cari ne prindemu sî ne sugrumãmu; argintulu e inleitu sî candu lu atingemu se prindu manele nostre de densulu. Trupulu nostru, ce portãmu cu noi, e cursa, rete sî cârbigu, cu care deavolulu ne trage spre rele.*“ S. Ambrosiu.)

Precugetandu și cumpenindu aceste calamitati, S. Augustinu eschia-
ma asiá : „*Ce alta e o vietia lunga decâtu o tortura lunga? Cine
voiesce a trai multu, voiesce a prelungi dila de necasu cu dila de
dorere!*“

Deci Tr. A! fiindu că moartea mantuesce pre omu de tote relele, de
tote spaimel, nepaciuirile, de tote dorerile; și fiindu că ea curma morbulu,
dorerea și miseri'a nostra, — urmeza că moartea e unu bine pentru noi. —
Trupulu nostru strivitu se pune la odina; naea vietiei nostre aruncata de
undele marii sosesece la limanu; sufletulu nostru scapa din inchisorea sa;
moartea ne vindeca de tote relele.

Se strigãmu dara cu S. Augustina : „*O morte dorita! tu capetulu
totororu releloru, capetulu ostenintiei, inceputulu odinei! Cine ar potè
insirã tote binefacerile tale? Marturisescu, cã de asi potè, voiosu te-asi
imbracisidã și asi trece la tine!*“ (S. Aug. Vis. inf. VI.); cãci „*fericiti
cei morti, cari moru in Domnulu de acum! ca se se odinesca de oste-
nelele loru, era faptele loru voru urmã cu ei*“ (Apocal. XIV. 13.) Amin.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Unu sfatu pentru oratorii amvonului.

Parinte! candu spuni catra turma cuventulu divinu,
Grigesce: nu-lu dice nici iute nici linu,
Nici era se strigi pana la regusire;
Si nu te cantã, tremurandu si plangundu;
Silabe, cuvinte si limba nici candu
Se nu le chitesci pana la schimosire.

Si glasulu la tempu lu stramuta in tonu,
Nu fia asemene nici monotonu;
In metru si pause cuvintele lega;
Acentulu invetia-te a-lu modulã —
Si simpla se fia propunerea ta,
Ca toti credintiosii petrunsi se 'ntielega:

In numele Domnului stai si vorbesci,
Fii dar cordialu si demnu de ce esci;
Pe facia se ti fia espresu sentimentulu
Direptu, naturalu, cuvintiosu si placutu,
Departa de totu ce-i superbu, prefacutu;
Si nu agitã pe totu momentulu.

Cu gestulu incepi mai tardiu si pe 'ncetu;
Că-antăiu asiedi manele pe parapetu,
Si-apoi propasindu in mesura gradata,
Numai dupa câteva diceri redici
Dirept'a si gestulu la testu lu-aplici,
Potendu si cu steng'a-arată câte-odata.

Dar gestulu ai grige de nu-lu prea pripí,
Se nu-lu faci nainte de ce-ar trebui;
Cu ochi si cu trupulu intregu te-acomoda
La verb'a, ce vrei intr'adinsu a 'ntari;
Ma cerca statur'a a o nimerí,
Că-ci lesne reese grotesca si sioda.

Vestesece in tonu seriosu, barbatescu
La turm'a, ce-asculta, cuventulu cerescu,
Ca mintea si anim'a ei s'o petrunda;
Si manele tale s'arate mereu,
Cătu esci de miscatu in sufletulu teu,
Si căta iubire din pieptu ti-esunda.

Elia Traila.

**Operatele incurse la premiulu primu
au trecutu acum prin critica; rezultatulu se va pu-
blicá la tempulu seu.**

La premiulu alu dotle

inca ne-au sositu mai multe elaborate, despre cari lipsindu-ne acum spa-
tiulu — numai in nrulu urmatoriu.

Post'a redactiunii

Dloru G. En. in Bucuresci & G. P. in Blasiu. Din lips'a spatiulu numai in
nrulu venitoriu. Ve tramitemu salutare cordiale.

La mai multi. Prenumeratiuni se mai pota face inca dela inceputulu anului.

Dlui M. D. in Nadasielu. Ai dori se publicamu in „Amvonulu“ si câte o poe-
sia funebreale, cum se dicitu horea mortulu i, cari sunt intrebuintiate multu la ingro-
patiunile nostre. Ti dămu Domnule! totu dreptulu, cu atātu mai vertosu, că a dese
avemu ocasiunea trista, de a audi cantandu-se la mortu nescce viersuri rele si chiaru tri-
viali pana la scandalu. Noi inse ne-amu propusu a face in privinti'a acest'a ceva mai
multu. Voimu adcea a adună viersurile funebrali folosite in diferite parti, a alege si a le
corege cele mai bune, a mai adauge catra ele unele noue, si asiá a le intinde intr'o colep-
tiune cantoriloru nostri. Inceptulu lu vomu face in scurtu.

Proprietariu, redactoriu respundiatoriu si editoriu: **Justinu Popfii.**

Cu tipariulu lui *Otone Hügel* in Oradea-mare. Strat'a domnesca Nr. 702/5.